

REGIONÁLNÍ DIMENZE 7. RP

POSÍLOVÁNÍ VÝZKUMNÉHO POTENCIÁLU EVROPSKÝCH REGIONŮ, ZEJMÉNA PROSTŘEDNICTVÍM PODPORY ROZVOJE REGIONÁLNÍCH VÝZKUMEM ŘÍZENÝCH KLASTRŮ NAPŘÍČ EVROPOU, JE HLAVNÍM SMYSLEM PROGRAMU REGIONY ZNALOSTÍ. REGIONY BY MĚLY VÍCE POSÍLIT SVĚ KAPACITY A INVESTICE DO VÝZKUMNÝCH A INOVAČNÍCH AKTIVIT, KTERÉ MOHOU BÝT, ZEJMÉNA V DOBĚ SOUČASNÉ KRIZE, VÝRAZNÝM IMPULSEM PRO HOSPODÁŘSKÝ RŮST, A PŘÁVĚ TO JIM PROGRAM REGIONY ZNALOSTÍ MIMO JINÉ NABÍZÍ.

- Akce Marie Curie pohledem výzkumníka
- Skončil projekt SMEs go Health
- Konference o indikátorech ve výzkumu a vývoji
- Evropský inovační a technologický institut zřizuje první tři znalostní a inovační společnosti
- MOBITAG boří mýty o GMO

AKCE MARIE CURIE POHLEDEM VÝZKUMNÍKA

Na konci března 2010 zveřejnila Evropská komise (EK) další sérii výzev v rámci specifického programu Lidé – Akce Marie Curie. Cílem tohoto programu je podpořit kvalitativní i kvantitativní rozvoj lidských zdrojů v Evropském výzkumném prostoru formou stáží na renomovaných pracovištích na celém světě. O své zkušenosti z Evropské stáže (Intra-European Fellowship, IEF) v České republice se s námi podělil zkušený výzkumník Juraj Fedor.

Juraj Fedor vystudoval obor fyzika na Univerzitě Komenského v Bratislavě. Po doktorátu na Univerzitě v Innsbrucku absolvoval postdoktorský pobyt na Univerzitě ve Fribourgu, Švýcarsko. Od roku 2009 pracuje v týmu Michala Fárníka v Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského (ÚFCH JH) AV ČR, v. v. i., na dvouletém projektu IPhoN financovaném ze 7. rámcového programu EU (7.RP), specifického programu Lidé. Juraj Fedor se v rámci své evropské stáže zabývá fotochemií volných nanočástic. K výzkumu používá unikátní experimentální zařízení sloužící ke studiu klastrů v molekulových paprscích. Aparaturu ústav získal v roce 2005 z Max-Planck Institutu v Göttingenu a v současnosti ji doplňuje o nový detekční systém. Experiment kombinuje metodu molekulových paprsků s laserovými technikami. V České republice je tento přístroj jediný svého druhu a je poměrně ojedinělý také ve světovém měřítku.

ECHO: Jak jste se o akcích Marie Curie dozvěděl a proč jste se rozhodl právě pro tento program?

Fedor: Ve vědecké komunitě je toto konkrétní stipendium poměrně známé jako „Marie Curie Fellowship“. Já osobně jsem se s ním poprvé setkal, když jsem končil doktorské studium. Tehdy mi jeden profesor ze švédského Göteborgu navrhl, zda bych k němu nechtěl přijít na postdoktorský pobyt, který bychom financovali právě ze zdrojů Marie Curie (IEF). Tehdy byl ale náš projekt neúspěšný, takže jsem postdoktorský pobyt řešil jinak a jinde. Když se studium chýlilo ke konci, rozhodl jsem se to zkusit se stážemi Marie Curie znovu, s jiným projektem a jinou hostující skupinou, a tentokrát to vyšlo.

ECHO: Kolik času jste věnoval přípravě žádosti a za jak dlouho po uzávěrce jste mohl začít realizovat projekt?

Fedor: Samotné sepsání návrhu trvalo asi měsíc čistého času. Obsah projektu musí být vytvářen v úzké spolupráci s hostující skupinou. Já jsem tehdy byl ve Švýcarsku, takže jsem si návrh několikrát vyměnil e-mailem se svým nynějším šéfem. Uzávěrka byla v polovině srpna a nejbližší možný začátek projektu byl březen následujícího roku.

ECHO: Co je předmětem vašeho výzkumu a co od stáže očekáváte?

Fedor: Hostitelská skupina (tým Michala Fárníka) se zabývá fotochemií volných nanočástic. Můj konkrétní projekt má za cíl sestavit nový systém detekce fotofragmentů, jímž se doplní původní experimentální zařízení. Z „pohledu experimentu“ by nový detektor měl podstatně zlepšit citlivost a rozlišení přístroje. Z mého pohledu je hlavním přínosem možnost rozšířit si praktické, experimentální dovednosti, zejména v oblasti optiky a laserů.

ECHO: Jaké byly vaše předchozí zkušenosti s tématem projektu a s projektovým managementem?

Fedor: Měl jsem zkušenosti z oblasti experimentální a teoretické molekulové fyziky, ale například velmi málo znalostí z optiky. To je, myslím, u stáží IEF žádoucí – aby stážista byl schopný samostatně pracovat na výzkumu, tedy aby již měl určitou praxi za sebou, zároveň si osvojil nějaké nové zručnosti a znalosti od hostitelské skupiny. S projektovým managementem jsem předtím žádné zkušenosti neměl, toto jsou vlastně první finanční prostředky na výzkum, o které se starám sám.

ECHO: Proč jste si pro realizaci projektu vybral Českou republiku a jako hostitelskou instituci ÚFCH JH?

(dokončení na straně 17)

Vážení čtenáři,

Evropská komise vytyčila evropské cíle pro 21. století. Nová strategie EU, která nahrazuje Lisabonskou strategii a přináší vizi pro evropské hospodářství na příští desetiletí, by měla vyvést Evropu ze současné krize a najít řešení problémů souvisejících s globalizací, růstem nezaměstnanosti a nepříznivým demografickým vývojem v Evropě. Oproti „Lisabonu“ se soustřeďuje na méně cílů, pro jejichž naplnění bude nutný angažovanější a koordinovanější přístup národních vlád. Strategie poukazuje na důsledky krize a strukturální nedostatky Evropy, které je třeba překonat.

Evropská komise navrhuje pět hlavních cílů, kterých by měla EU dosáhnout do roku 2020. Tyto vize by se měly promítnout do cílů jednotlivých členských zemí EU: 75% obyvatelstva Evropy ve věku 20 - 64 let by mělo být zaměstnáno, investice do výzkumu a vývoje by měly dosáhnout 3% HDP, splnění cílů 20-20-20 v oblasti klimatu a energie, což je soubor opatření, jejichž zavedení by mělo do roku 2020 snížit emise skleníkových plynů o 20% oproti úrovni z roku 1990, zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie v celkové spotřebě v EU na 20% a zvýšit energetickou účinnost v Evropě o 20%, snížení podílů dětí, které končí předčasně školní docházku pod 10% a zvýšení podílu mladší generace, která dosáhne terciární úrovně vzdělání na 40%. Počet osob ohrožených chudobou by měl klesnout o 20 milionů.

Jedním z klíčových témat Strategie 2020, která by měla přispět k naplnění výše zmíněných cílů, jsou „Inovace v Unii“. Pro zajištění budoucího růstu bude nutné zlepšit podmínky a financování výzkumu a inovací, zlepšit kvalitu vzdělávání a podpořit předávání inovací a znalostí. V oblasti výzkumu a vývoje nejsou podstatné pouze absolutní výdaje, ale také jejich struktura

a dopady. Rezervy jsou i v podmínkách výzkumu a vývoje v soukromém sektoru EU, kde podíl podniků zabývajících se špičkovými technologiemi výrazně zaostává oproti USA.

Politika výzkumu, vývoje a inovací by měla být orientována na řešení výzev, kterým současná společnost čelí, což jsou zejména změny klimatu a jejich dopady, nakládání se zdroji a energií, zdraví obyvatelstva a stárnutí populace. Velký důraz je kladen na posílení celého inovačního řetězce – od základního výzkumu až po uvedení nového výrobku na trh.

Před EK stojí náročné úkoly, kterými jsou dobudování společného Evropského výzkumného prostoru a jeho orientace na řešení současných výzev společnosti, zlepšení podmínek pro inovace v podnicích, které bude vyžadovat řadu kroků v oblasti ochrany práv k duševnímu vlastnictví (např. vytvoření jednotného patentu EU a zvláštního soudu pro patenty).

Budou se dále rozvíjet nástroje EU podporující inovace, jako jsou strukturální fondy, RP výzkumu a vývoje, CIP apod. a počítá se s jejich efektivnějším řízením a také s užší spoluprací s Evropskou investiční bankou pro usnadnění přístupu k financování výzkumu a inovací. Na národních úrovních se členské země zaměří na posílení spolupráce mezi univerzitami, výzkumnými organizacemi a podniky, zlepšení přeshraniční spolupráce ve výzkumu a vývoji a na opatření, která usnadní rozšíření technologií po celém území EU. Vzdělávací programy by se měly více zaměřit na kreativitu, inovace a podnikání a měly by zajistit dostatečný počet absolventů pro uplatnění ve vědě a technice.

NAĎA KONÍČKOVÁ

ECHO

Informace o evropském výzkumu, vývoji a inovacích
ISSN 1214 - 7982
Tisková verze ISSN 1214-7982, on-line verze ISSN 1214-8229
Evidenční číslo MK ČR E 15277

Vydavatel:
Technologické centrum AV ČR
Rozvojevá 135, 165 02 Praha 6 – Suchbát
Tel. 234 006 100, fax 220 922 698
e-mail: techno@tc.cz

Vydávání je podporováno projektem OK 09002 MŠMT

REDAKČNÍ RADA:

Ing. Karel Aim, CSc.
RNDr. Vladimír Albrecht, CSc., předseda
Ing. Miloš Hayer, CSc.
Ing. František Hronek, CSc.
RNDr. Miloš Chvojka, CSc.
Prof. RNDr. Josef Jančář, CSc.
Ing. Miroslav Janeček, CSc.
Ing. Karel Klusáček, CSc., MBA

kaim@icpf.cas.cz
albrecht@tc.cz
hayer@kav.cas.cz
hronekf@volny.cz
chvojka@msmt.cz
jancar@fch.vutbr.cz
janecek@avo.cz
klusacek@tc.cz

Redakce:
Ing. Břetislav Koč, tel.: 724 247 074, e-mail: echo@tc.cz

Tisk: Art D

Redakční uzávěrka: 20. 4. 2010

OBSAH

str. 2 Akce Marie Curie pohledem výzkumníka

Petra Perutková

str. 3 Editorial

Naďa Koníčková

REGIONÁLNÍ DIMENZE 7. RP

str. 4 Týden evropských inovativních regionů – posun od synergií politik k synergiím akcí

Lenka Havlíčková, Kateřina Slavíková

str. 6 Rozhovor s T. Perglovou (MŠMT) o konferenci WIRE 2010

Lenka Havlíčková

str. 7 Regionální dimenze 7. RP – programy Rregiony znalostí a Výzkumný potenciál

Lenka Havlíčková

str. 9 Krátké shrnutí účasti v programech Regiony znalostí a Výzkumný potenciál 7. RP

Lenka Havlíčková

str. 12 Skončil projekt SMEs go Health

Judita Kinkorová

str. 13 Evropský inovační a technologický institut zřizuje první tři znalostní a inovační společenství

Martin Kašpárek

str. 19 MOBITAG boří mýty o GMO

Michaela Křišťůfková, Veronika Zázvorková

Týden evropských inovativních regionů – posun od synergií politik k synergiím akcí

Ve dnech 15. – 17. března 2010 se ve španělské Granadě uskutečnil „Týden evropských inovativních regionů“ (Week of Innovative Regions in Europe, dále WIRE), který byl uspořádán španělským předsednictvím v Radě EU ve spolupráci s Evropskou komisí (EK). Celkem se této události zúčastnilo na 500 delegátů reprezentujících evropské instituce, orgány národní i regionální správy, výzkumné instituce, univerzity, velké i malé podniky či klastry. V rámci WIRE byly uspořádány tři dílčí konference:

1. konference o efektivním využívání strukturálních fondů ve prospěch výzkumu, vývoje a inovací,
2. konference zaměřená na program Regiony znalostí (Regions of Knowledge),
3. konference věnovaná programu Výzkumný potenciál (Research Potential).

ECHO přináší v tomto čísle jako rozšířené téma několik materiálů právě k problematice regionální dimenze 7. RP a o synergiích s ostatními programy podporujícími výzkum, vývoj a inovace.

Pod mottem „Posun od synergií politik k synergiím akcí pro optimální využívání nástrojů EU pro výzkum a inovace“ si dali španělští organizátoři za cíl diskutovat dobré praxe a nápady, jak nejlépe využít různých zdrojů financování výzkumu, vývoje a inovací (VaVal) a navrhnout účinné cesty, jak řídit budoucí programy. Konference také měla přispět k lepšímu propojení mezi evropskými, národními i regionálními strategiemi a programy se zvláštním důrazem na regionální potenciál.

ÚVODNÍ DEN KONFERENCE

Konferenci zahájili vysocí představitelé EK, Evropského parlamentu i španělského předsednictví, její význam i důležitost obsahu naznačila přítomnost komisařky pro výzkum a inovace Maire Geoghegan-Quinn i komisaře pro regionální politiku Johannese Hahna.

Oba komisaři se shodli, že je potřeba omezit roztříštěnost a špatné využívání finančních zdrojů EU v rámci jejich politik a zpřehlednit systém nástrojů tak, aby nedocházelo k duplikacím při podpoře výzkumu, vývoje a inovací. Přislíbili lepší spolupráci a jasnější vymezení kompetencí svých ředitelství do budoucna. Uvedli, že připravují společné sdělení o lepším propojení kohezní politiky s cíli strategie Evropa 2020. Jeho uveřejnění se očekává v druhé polovině roku 2010. Ve stejné době by měl být také publikován evropský plán pro výzkum a inovace, který je připravován komisařkou Geoghegan-Quinn ve spolupráci s ostatními komisaři, zodpovědnými za tyto oblasti. Jeho obsah by měl výrazně nastínit směřování evropské politiky výzkumu, vývoje a inovací v dalším programovacím období.

Vedle těchto dokumentů EK také připravuje publikaci, která představí konkrétní příklady synergií mezi evropskými programy, navazující na publikaci Praktický průvodce financováním EU. Tato publikace by měla mimo jiné napomoci tomu, aby se regionální autority dozvěděly více o VaV projektech financovaných z evropských zdrojů (zejména 7. RP).

SYNERGIE AKCÍ – JSOU MOŽNÉ?

(„SYNERGIES OF ACTION: ARE THEY POSSIBLE?“)

První kulatý stůl se zabýval otázkou, zda jsou možné synergie mezi různými zdroji financování výzkumu, vývoje a inovací. Dále se probírala témata:

- inovací (jsou cílem všech politik),

- synergie politik (VaVal, průmyslová politika, regionální politika, politika MSP...) vedoucí ke společnému cíli,
- posunu v cílech samotných politik (regionální politika se zaměřuje na budování konkurenceschopných regionů, politika VaVal podporuje kolaborativní a multisektorový výzkum vedený průmyslem),
- potřeby horizontálního propojování klastrů,
- návrhy pro budoucí programovací období (mj. jeden fond a stejná pravidla pro projekty strukturálních fondů zaměřené na vzdělávání a projekty cílené na výstavbu infrastruktur, nákup zařízení apod., zjednodušení v pravidlech i administraci, jedno kontaktní místo pro všechny programy).

Kulatého stolu se za Českou republiku zúčastnila Táňa Perglová z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. (Rozhovor s Táňou Perglovou nejen na toto téma přinášíme na str. 7).

KONFERENCE REGIONY ZNALOSTÍ A VÝZKUMNÝ POTENCIÁL

Konference Regiony znalostí a Výzkumný potenciál představila oba programy, důvody jejich vzniku, hlavní cíle a očekávání (viz článek Regionální dimenze 7. RP – Regiony znalostí a Výzkumný potenciál), úspěšné projekty a zkušenosti jejich koordinátorů. Důležité jsou zejména závěry těchto konferencí, které naznačují budoucí směřování obou programů.

Jak dál v programu Regiony znalostí?

Jasným doporučením pro 8. RP je další synergie s ostatními programy, stejně jako nutnost zapojit všechny implementační agentury. Program Regiony znalostí by měl být více orientován na trh, měl by reagovat na poptávku přicházející od podniků (klastry jsou vhodným nástrojem pro malé a střední podniky - MSP), měl by být jednodušší co do využívání nástrojů, které jsou uživatelsky přátelské. I pro tento program jsou nutné pevnější vazby mezi výzkumem a inovacemi. Dobré pilotní projekty by měly být pro zvýšení svého dopadu transformovány do větších programů.

Do budoucna bude také třeba upřesnit definici klastru pro tento program, která byla i během diskusí označena za vágní. K uvážení také stojí, zda by se tento typ programu svým charakterem více nehodil do jiné oblasti financování než RP, např. do meziteritoriální spolupráce v rámci INTERREG nebo klastrových iniciativ pod Generálním ředitelstvím pro podniky.

Jak dál v programu Výzkumný potenciál?

V závěrečném diskusním panelu zazněla doporučení pro budoucí vývoj programu, a to mj. udržet do budoucna vysokou vědeckou excelenci projektů, ze strany EK zvýšit přínos pro partnerské instituce, které v aktuálním nastavení na projektu spolupracují s hlavním účastníkem, ale bez podílu na příspěvku EU, a podílet se v tzv. post-RegPot fázi projektů na spolufinancování požadované udržitelnosti projektu. Pro druhou polovinu programovacího období 7. RP EK počítá s částkou 200 mil. € pro program Výzkumný potenciál a celkově se tedy předpokládá financování 150 – 160 projektů.

ZÁVĚREČNÝ DEN KONFERENCE

Poslední den konference byl věnován regionální inovační dimenzi z pohledu OECD, která ve spolupráci s Generálním ředitelstvím EK pro regionální politiku připravuje společnou studii zaměřenou na regionální dimenzi

dopadu inovací (její zveřejnění se očekává na konci roku 2010) a dále kulatým stolům zaměřeným na řízení, nástroje a hodnocení a dopad existujících programů na podporu rozvoje regionů (na evropské, národních a regionálních úrovních). Mezi hlavní výstupy patří tyto:

- Existuje řada mýtů v přístupu k rozvoji regionů, např. ten, že vysoká inovační koncentrace regionu znamená automaticky jeho hospodářský růst, že podpora méně rozvinutých regionů je sociální politikou, a nikoliv hospodářskou politikou, že městské regiony jsou na rozdíl od venkovských motorem růstu apod.
- Synergie mezi existujícími nástroji a akcemi jsou možné, ale s určitými předpoklady (jasné pochopení cílů, kterých se akce snaží dosáhnout, jasná definice a pochopení finančních nástrojů EU sloužících k dosažení těchto cílů a existence kapacity pro vyhledávání interakcí mezi existujícími nástroji a financovanými aktivitami). Tzv. best practice - nejlepší praxe - je možné hledat ve fungování klastrů a výzkumných infrastruktur (ESFRI – Evropské strategické fórum pro výzkumné infrastruktury).
- Existují omezení pro uplatňování synergií (např. různé úrovně řízení a roztržičnost kontaktních míst, různá kritéria způsobilosti, požadavky financování a procesní otázky a neustálé změny pravidel pro aplikaci jednotlivých nástrojů).
- Regiony by měly rozvíjet adekvátní systémy řízení a vytvářet efektivní regionální inovační strategie, je nezbytné harmonizovat administrativní, finanční a kontrolní procedury.
- Regiony by měly mít silný hlas při vytváření regionální politiky VaVal (zejména s ohledem na přípravu budoucího programovacího období) a podílet se na plnění cílů strategie Evropa 2020.

Jaké konkrétní kroky je třeba učinit?

Řečníci v rámci kulatých stolů vyslovili řadu doporučení a námětů do budoucna. Regiony a členské země by měly použít strukturální fondy k financování excelentních projektů, na které se nedostanou finanční prostředky z RP (zejména v případě projektů, které mají značný regionální dopad). Těmi jsou projekty Výzkumný potenciál, projekty Výzkum ve prospěch MSP, ale také excelentní projekty ve specifickém programu Myšlenky a Lidé.

V nadcházejícím programovacím období je potřeba klást důraz na podporu celého řetězce (výzkum – inovace – uvedení na trh), je žádoucí vytvořit menší počet nástrojů s jasnější vizí cílů a očekávaných výsledků/výstupů. Proces hodnocení návrhů projektů je potřeba zrychlit; není možné, aby např. MSP musel čekat jeden rok do vydání rozhodnutí o financování projektu. EK musí zohlednit tyto potřeby a vzít na sebe patřičné riziko (vytvořit přístup, který bude z její strany tolerantnější k riziku a více založený na důvěře). V této souvislosti je žádoucí pokračování spolupráce mezi EK a Evropskou investiční bankou.

ZÁVĚRY KONFERENCE WIRE 2010

V závěru konference vystoupil odstupující ředitel direktorátu B Generálního ředitelství pro výzkum Robert-Jan Smits, který opětovně zdůraznil potřebu vývoje směřujícího k větším synergiím výzkumných, inovačních a regionálních politik. Vhodné podmínky, nástroje a řídicí mechanismy jsou proto naprosto nezbytné. Role regionů je klíčová zejména v oblasti řízení politik, s kterým souvisí patřičná míra zodpovědnosti, kterou by měly regiony přijmout.

Podle jeho slov je potřeba na inovace pohlížet komplexně (regionální dimenze), a ne pouze jako na transfer technologií. Role regionů a národních autorit spočívá v koordinaci činností na národní úrovni, role EK potom v koordinaci existujících zdrojů (programů). Také podpořil vícekrát zmiňovanou myšlenku, aby regiony sehrály mnohem aktivnější roli při tvorbě a realizaci strategie Evropa 2020 a sdílely za ni zodpovědnost.

Závěry z konference WIRE budou předloženy jako podklady pro jednání Rady pro konkurenceschopnost, které se uskuteční 25. a 26. května v Bruselu. Nadcházející belgické předsednictví ve druhé polovině roku 2010 bude - slovy Benoita Cerexeho, belgického ministra pro výzkum a vývoj - usilovat o revizi obsahu a nástrojů v tzv. „triple helix“ (výzkum a vývoj, inovace, vzdělávání). Předsednictví bude podporovat navýšení rozpočtu na podporu výzkumu a vývoje tak, aby byla potvrzena klíčová úloha ERA ve strategii Evropa 2020. Trvajících snaha o synergie a vytvoření konceptu víceúrovňového řízení a úsilí zapojit regiony do tvorby a realizace strategie Evropa 2020 budou patřit k dalším prioritám belgického předsednictví v oblasti výzkumu, vývoje a inovací (spolu s aktivitami souvisejícími se Společným programováním, střednědobým hodnocením 7. RP, procesem zjednodušování pravidel rámcového programu a propagací vědecké kariéry mezi mladými lidmi).

Předpokládá se, že návaznou konferenci WIRE II uspořádá Maďarsko v době svého předsednictví v Radě EU v červnu 2011. Konference by měla navazovat na výstupy WIRE I, reagovat na dokumenty, které budou do té doby vydány (Evropský plán pro výzkum a inovace, výstupy evropské skupiny pro klastrovou politiku, studie hodnotící dopad programu Regiony znalostí atd.) a mj. se bude věnovat regionální dimenzi evropských výzkumných infrastruktur.

Prezentace z konference, profily řečníků a další dostupné informace jsou k dispozici na webových stránkách konference <http://wire.fecyt.es>.

LENKA HAVLÍČKOVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
HAVLICKOVA@TC.CZ

KATEŘINA SLAVÍKOVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
CZELO – ČESKÁ STYČNÁ KANCELÁŘ PRO VAV,
SLAVIKOVAK@TC.CZ

Profesorka Nowotny novou prezidentkou ERC

Prezidentkou Evropské rady pro výzkum (ERC) a předsedkyní vědecké rady ERC byla jmenována profesorka Helga Nowotny, která se své nové role ujala 1. března 2010. Helga Nowotny studovala ve Vídni a New Yorku a v letech 2001 - 2006 předsedala Evropskému poradnímu sboru

pro výzkum (EURAB). Nyní je profesorkou sociálních studií ve vědě na ETH v Curychu a předsedkyní vědecké rady Univerzity vídeň. Další informace: <http://erc.europa.eu>

JANA CEJKOVÁ, TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR

Rozhovor s T. Perglovou (MŠMT) o konferenci WIRE 2010

Česká republika měla mezi více než 70 řečníky konference WIRE 2010 také svého zástupce. Jednoho z kulatých stolů se zúčastnila Táňa Perglová z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

ECHO: První den konference WIRE 2010 jste se zúčastnila kulatého stolu na téma „Synergies of action: are they possible?“ spolu se čtyřmi dalšími řečníky – zástupcem OECD, ředitelem švédské univerzity, a ředitelem španělské společnosti AGENGOA. Panovala u kulatého stolu shoda v odpovědi na tuto otázku? Co vás nejvíce během debaty upoutalo či překvapilo?

Perglová: Domnívám se, že i přesto, že každý z nás se specializuje na trochu jinou oblast a naše prezentace byly zaměřené jinými směry, panovala u kulatého stolu shoda. Vytvářet synergie a propojovat financování projektů výzkumu a vývoje bez toho, že by docházelo ke dvojímu financování, je možné. V současné době však existuje tolik nástrojů a možností, že je pro konečné příjemce velmi těžké se v nich vyznat a umět je efektivně propojit. Ve většině případů tedy dochází spíše k „ad hoc“ využívání. Na druhou stranu jsou v Evropě instituce, které si vypracovaly svoje systémy či řekněme strategie vytváření synergií, a to nejen ve financování, ale ve spolupráci napříč obory, jak ukázal pan Montelius na příkladu švédské univerzity Oresunds. To však vyžaduje koordinaci a jasnou vizi. Obecně jsme se shodli, že by se Evropa měla snažit vytvářet dobře fungující a pokud možno administrativně co nejméně náročný systém, který by zároveň motivoval nejrůznější aktéry ke spolupráci. Během debaty, do které se zapojilo velmi aktivně i publikum, mne nejvíce překvapilo, jak velký důraz byl kladen na potřebu větší přehlednosti a jasnějších politických cílů.

ECHO: Co bylo hlavním poselstvím vaší prezentace?

Perglová: Zaměřila jsem se na pohled řídicího orgánu dvou operačních programů, které jsou z 85% kofinancovány ze dvou fondů EU (Operační program Vzdělávání pro Konkurenceschopnost z Evropského sociálního fondu a Operační program Výzkum a vývoj pro inovace z Evropského fondu regionálního rozvoje). Na dvou příkladech projektů jsem se snažila ukázat, že na úrovni příjemců je možné propojovat strukturální fondy a komunitární programy (např. rámcové programy VaV). Zároveň jsem však upozornila na složitou administrativu a neucelená pravidla, která příjemcům komplikují administraci projektů a mohou je od účasti v projektech odrazovat. I proto bylo jedním z mých hlavních poselství zjednodušování administrace, a to nejen pro příjemce, ale pokud možno i v řízení fondů na EU úrovni – např. spojením ESF, ERDF a kohezního fondu.

ECHO: Mohla byste uvést, o jaké příklady projektů se jednalo?

Perglová: Vybrala jsem dva projekty, které by měly být financovány z OP Výzkum a vývoj pro inovace, z prioritní osy 1 „Evropská centra excelence“. Jedná se o projekt ELI, jehož přípravná fáze je financována ze 7. RP. V současné době je žadatel tohoto projektu, tj. Fyzikální ústav AV ČR, partnerem již v několika projektech 7. RP (např. výzkumné infrastruktury, Marie Curie), které mají napomoci zejména rozvoji lidských zdrojů a mobilitě výzkumných pracovníků. Jako druhý projekt jsem zvolila CEITEC, který vykazuje synergie nejen s projekty 7. RP (projekty Výzkumný potenciál či Regiony znalostí), ale i s ostatními operačními programy – OP Podnikání a inovace (CEITEC klastr) a OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (nejrůznější školení). Myslím, že se nám podařilo, jako jedněm z mála, ukázat na konkrétních příkladech, že synergie jsou možné.

ECHO: Jak se díváte na další kroky EK v návaznosti na tuto konferenci?

Perglová: EK si uvědomuje nutnost zjednodušení nejrůznějších nástrojů na podporu VaV a jejich koordinaci. Svědčí o tom přítomnost dvou komisařů - DG Regio a DG RTD – a vysoce postavených zástupců DG Enterprise. Toto téma je aktuální i na půdě Evropského parlamentu (EP), který v současné době připravuje zprávu o synergiích v oblasti VaV, která by měla být EP oficiálně přijata v květnu či červnu tohoto roku a která upozorňuje na nutnost některých změn. EK také nedávno založila speciální poradní skupinu, která se bude zabývat synergiemi a efektivním propojováním jednotlivých nástrojů a výhledem do dalšího programovacího období. Příprava dalšího programovacího období už se pozvolna rozjíždí a pevně doufám, že se podaří nástroje zjednodušit a případně sloučit tak, aby byly co nejefektivnější a nejlépe využitelné cílovými skupinami. Obávám se však, že to bude nelehký boj zejména na evropské úrovni, kde budou určitě jednotlivá generální ředitelství hájit své pozice.

Co se týká aktivit na úrovni České republiky, i zde existuje snaha Ministerstva pro místní rozvoj věnovat se synergiím, zejména však mezi jednotlivými operačními programy. Domnívám se, že bude důležité dobře se připravit na další programovací období a sjednotit i pozici ČR tak, abychom byli schopni prosazovat naše zájmy jak v oblasti kohezní politiky, tak v oblasti komunitárních programů, kde mám na mysli hlavně 8. rámcový program. S přípravami by se mělo začít co nejdřív.

Děkujeme za rozhovor.

Za Echo se ptala LENKA HAVLÍČKOVÁ

Výzkumné infrastruktury – zpráva expertní skupiny

Skupina expertů v čele s Gonzalo Leonem uveřejnila v únoru zprávu „Vize pro posílení špičkových výzkumných infrastruktur v ERA“. Výzkumné infrastruktury jsou zařízení, vědecké nástroje či propojené sítě, sdílené širokou výzkumnou komunitou. Proces identifikace, navržení, vybudování, rozvoje, řízení a sdílení takových infrastruktur je složitý a nákladný. Expertní skupina byla ustavena Evropskou komisí k tomu, aby posoudila současný stav a navrhla doporučení, která pomohou tento proces zlepšit a urychlit. Zpráva podtrhuje význam výzkum-

ných infrastruktur pro budování ERA a je strukturována do následujících oblastí: výzkumné infrastruktury, globální výzvy a internacionalizace role výzkumných infrastruktur v posílení výzkumné kapacity v rámci ERA, postup stanovení důležitosti, rozhodování, financování a řízení, e-infrastruktury a přístup, právní rámec evaluace a hodnocení dopadu. Plné znění zprávy: http://ec.europa.eu/research/infrastructures/pdf/era_100216.pdf

JANA ČEJKOVÁ, TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR

Regionální dimenze 7. RP – programy Regiony znalostí a Výzkumný potenciál

O programech Regiony znalostí a Výzkumný potenciál, které jsou součástí Specifického programu Kapacity 7. RP, ECHO informovalo již v předchozích číslech (6/2006, 6/2007, 3/2008). Základní stavební kameny programů se od té doby nezměnily, stále se jedná o projekty typu koordinační a podpůrná akce, kdy není financován výzkum samotný, ale aktivity k němu směřující. Přesto ale došlo v jejich konceptu od zahájení 7. RP k určitým změnám. Článek se věnuje představení obou programů, které vytváří regionální dimenzi 7. RP, jejich cílům a hlavním aktivitám včetně naznačení jejich směřování do konce 7. RP. Pokud jde o vývoj těchto programů v následujícím programovacím období, proběhla o něm diskuse na konferenci WIRE, ale bez konkrétnějších závěrů. Více v samostatném článku, který se konferenci WIRE věnuje.

REGIONY ZNALOSTÍ

Posilování výzkumného potenciálu evropských regionů, zejména prostřednictvím podpory rozvoje regionálních výzkumem řízených klastrů (dále jen klastrů) napříč Evropou, je hlavním smyslem programu Regiony znalostí. Regiony by měly více posílit své kapacity a investice do výzkumných a inovačních aktivit, které mohou být, zejména v době současné krize, výrazným impulsem pro hospodářský růst, a právě to jim program Regiony znalostí mimo jiné nabízí. Konkrétně program podporuje mezinárodní spolupráci, rozvoj a integraci klastrů.

Definice regionálního výzkumem řízeného klastru

Ve velkém množství definic klastrů, které je možné najít, je definice regionálního výzkumem řízeného klastru následující. Klaster musí být složen nejméně ze tří subjektů následujícího typu (jedná se o tzv. triple helix):

- právnické osoby provádějící výzkum na regionální úrovni (univerzity, soukromé a veřejné výzkumné instituce),
- podniku (velké i MSP definované dle Doporučení 2003/361/EC ze 6. května 2003),
- regionálního / místního správního orgánu (místní a regionální samospráva, regionální rozvojové agentury apod.) – zásadní je, aby tento orgán/organizace měl možnost vytvářet a/nebo implementovat příslušnou regionální/inovační politiku.

Součástí tohoto klastru mohou být v případě potřeby i místní uskupení, jakými jsou průmyslové a obchodní komory, finanční instituce, organizace zabývající se transferem technologií, vědeckotechnologické parky nebo konzultanti působící v určitém vědeckém a technologickém nebo ekonomickém sektoru. Vždy musí být splněna podmínka zapojení každého ze tří výše uvedených subjektů do klastru.

Nové směřování programu od roku 2009

V posledních letech je pro projekty v tomto programu typické, že se jich musí zúčastnit minimálně tři výše definované klastery pocházející ze tří různých členských států EU či zemí asociovaných k 7. RP (při zahájení programu se jednalo pouze o dva klastery).

EU také v posledních výzvách zdůrazňuje, aby účastníci se klastery byly vyspělé, což by měly prokázat uvedením např. množství svých členů, vytvářeného obratu, přímých zahraničních investic, výdajů na VaV, slu-

žeb nabízených svým členům, aktivního zapojení členských výzkumných institucí do VaV projektů na národní, regionální i evropské úrovni a podobně.

Posun také nastal pokud jde o koordinátora projektu. Při zahájení programu jím musel bezpodmínečně být regionální / místní orgán, případně jím pověřená regionální rozvojová agentura implementující příslušnou VaV politiku. V současné době může být koordinátorem projektu také klaster, který je samostatným právním subjektem (tj. jako právní entita reprezentuje všechny členy klastru). Klíčová role regionálních orgánů ale přetrvává, hlavním smyslem jejich aktivního zapojení je zajištění realizace a financování kroků a aktivit navržených ve společných akčních plánech.

Financované projekty by také měly prokazovat daleko větší synergie zejména se souvisejícími evropskými klastrovými iniciativami, ať už se jedná o zapojení žadatelů do European Cluster Alliance a European Club of Clusters Managers vytvořených v rámci European Cluster Excellence Initiative pod PRO INNO Europe (<http://www.proinno-europe.eu/>) nebo navázání partnerství s dalšími klastery v rámci European Innovation Platform for Clusters, která byla založena v rámci Evropy INNOVA (<http://www.europe-innova.eu>).

Klastery by také měly poskytnout popis projektů a relevantní data pro European Cluster Observatory (<http://www.clusterobservatory.eu>).

Hlavní aktivity v rámci projektů

Aktivity projektů programu Regiony znalostí probíhají v několika krocích. Projekt je obvykle zahájen společnou analýzou, která směřuje k vytvoření společného akčního plánu a jeho následné realizaci.

První krok spočívá zejména v analýze a integraci výzkumných agend členů jednotlivých regionálních klastrů. Tato analýza by měla mimo jiné nastínit možnosti synergií a příležitostí pro vzájemné vzdělávání a výměnu nejlepších postupů mezi klastery navzájem. Měla by také vést k nalezení vznikajících evropských klastrů a přípravě mezinárodní strategie spolupráce s cizími klastery. Výsledkem analýzy by měl být soupis nabídky a poptávky VaV, globální studie zahrnující rozbor silných a slabých stránek (SWOT analýza) z hospodářské a VaV perspektivy a analýza doplňkovosti jednotlivých partnerů v konsorciu v té oblasti VaV, na kterou je projekt zaměřen.

Druhým krokem je vytvoření společného akčního plánu a návrh opatření k jeho realizaci. Plán vytvořený projektovými partnery by měl vyjádřit strategii pro podporu ekonomického rozvoje prostřednictvím VaV aktivit ve vybrané oblasti. Společný akční plán by měl definovat aktivity, zodpovědnosti, plán nadnárodních a mezinárodních aktivit spolupráce a zdroje financování jednotlivých opatření (SF, 7. RP, CIP). Měl by také stanovit jasné výstupy jednotlivých opatření. Celý akční plán by měl být završen vzdělávacími a propagačními aktivitami (konference, workshopy, publikace a další iniciativy spojené se zvyšováním povědomí o projektu a jeho výsledcích u veřejnosti, zejména pak ekonomických subjektů v regionu).

Společný akční plán by měl být dokončen v první polovině trvání projektu, v jeho druhé polovině se pak očekává realizace jím navržených kroků. Při realizaci je nutno brát v potaz, že až na některé výjimky, není možné navržená opatření financovat z prostředků projektu. Mezi

výše uvedené výjimky patří vzdělávací aktivity, aktivity mezinárodní spolupráce, informační aktivity či opatření na podporu implementace akčního plánu (výměna manažerů a ostatních zaměstnanců mezi institucemi, společná školení, společné náborové kampaně výzkumných pracovníků apod.). Projekt Regiony znalostí může obvykle trvat až 36 měsíců a příspěvek EU se pohybuje mezi 1 – 3 mil. €.

Tematické zaměření projektů

První výzva programu Regiony znalostí byla zaměřena na podporu VaV ve prospěch malých a středních podniků (MSP) a dále na regiony se zemědělským charakterem včetně ekonomik procházejících strukturálními změnami. V roce 2008 se pak jednalo o maximalizaci využití výzkumných infrastruktur pro rozvoj regionů a dále o regionální příspěvní ke snižování emisí oxidu uhličitého. Rok 2009 byl zlomový nejen pokud jde o změnu směřování programu, ale také o jeho tematické zaměření. Témata byla vybírána strategicky v souladu s dalšími evropskými strategiemi. V tomto a následujícím roce témata korespondovala s Lead Market Initiative (<http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/lead-market-initiative/>), v roce 2009 se jednalo o řízení vodního, lesního a půdního hospodářství a management odpadů, v roce 2010 pak bylo pokryto téma zdraví. Tento trend pokračuje i nadále, pro rok 2011 se v programu Regiony znalostí očekává téma udržitelné dopravy, aby tak byly podpořeny inovativní kapacity evropského průmyslu i obchodu souvisejícího s dopravním sektorem. Diskutovaným tématem pro rok 2012 pak bude udržitelná energetika.

Dosavadní zkušenosti s programem Regiony znalostí

Program Regiony znalostí se na počátku potýkal zejména s nesprávným pochopením definice regionálního výzkumem řízeného klastru, v prvních výzvách se tedy vyskytovalo vysoké procento formálně nesprávných návrhů projektů (až 27% podaných návrhů projektů bylo vyřazeno v roce 2007, v roce 2010 to bylo pouze 6 %). To již bylo napraveno a žadatelé považují program za dobře srozumitelný. Na vyhlášené výzvy je v poslední době dobrá reakce, která ale současně díky vhodně definovaným podmínkám nezpůsobuje vysoké procento převisu formálně správných projektů („oversubscription“) – do výzvy 2010 bylo podáno 35 návrhů projektů, z nichž bude 7 pravděpodobně financováno, tj. 20% úspěšnost).

Dalším trendem je posun programu od většího počtu menších projektů, které byly financovány v jeho začátcích, k menšímu počtu tematicky vhodně zacílených větších projektů s větším rozpočtem i celkovým dopadem.

Projekty jsou velmi dobře pokryty geograficky, jsou kvalitně připraveny, převažují inovační projekty s přístupem napříč disciplínami. Kladně je hodnocen závazek regionálních autorit, který rok od roku narůstá. Zajímavostí je také snaha podpořit propojování klastrů financovaných z EU zdrojů mezi sebou. Typickou ukázkou je Food Cluster Initiative, o které ECHO informovalo v čísle 6/2008. Podobný trend se objevuje i v případě dalších tematicky si blízkých projektů.

Pro skutečné ověření dopadu programu Regiony znalostí bude v roce 2010 zahájena studie, která se bude věnovat jeho zhodnocení. Studie by se měla mimo jiné zaměřit na to, zda je program relevantní vzhledem k aktuální strategii Evropa 2020, zda je efektivní (jak zásadní jsou závazky regionálních autorit, jak dobře jsou klastry řízeny, neboť v případě velkých konsorcií je jejich management náročnější), studie bude také hledat odpovědi na otázky týkající se udržitelnosti podpořených projektů.

VÝZKUMNÝ POTENCIÁL

Hlavním cílem programu Výzkumný potenciál je podpora existujících excelentních výzkumných institucí pocházejících z konvergenčních a nejdálčenějších regionů EU, posílení jejich výzkumného potenciálu (zlepšení vědecko-výzkumných kapacit v regionech), zvýšení jejich zapojení do dalších projektů RP a lepší integrace do Evropského výzkumného prostoru (ERA). Jako konvergenční regiony jsou označovány regiony s HDP nižším než 75% průměru HDP EU a dále regiony zemí asociovaných k 7. RP. V České republice se např. jedná o všechny regiony s výjimkou Hlavního města Prahy. Nejdálčenějšími regiony pak jsou některá zámořská území evropských států (např. Kanárské ostrovy či Martinique).

Specifika programu Výzkumný potenciál

Jak už bylo uvedeno výše, návrh projektu v programu Výzkumný potenciál může podat pouze excelentní VaV instituce (výzkumný ústav, univerzita, MSP) pocházející z konvergenčního / nejdálčenějšího regionu EU. Žadatel je v tomto případě pouze jeden, jedná se o tzv. „monokontraktora“. Současně ale v návrhu projektu musí uvést minimálně tři partnerské instituce z jiných zemí, které se budou podílet na některých aktivitách projektu. Tyto partnerské instituce ale nejsou příjemcem finanční podpory EU. Svou excelenci musí žadatel prokázat již v samotném návrhu projektu prostřednictvím jasného popisu svých cílů v oblasti VaV, hlavních aktivit v oblasti výzkumu a nejdůležitějších doposud dosažených výsledků (ať už se jedná o publikace či patenty), uvedení krátkých životopisů nejdůležitějších výzkumných pracovníků apod.

Dalším specifíkem tohoto programu je, že ačkoliv se jedná o projekt typu koordinační a podpůrná akce (pro který jsou typické školící a vzdělávací aktivity, networking, výměna zaměstnanců apod.), žadatel může až 30% příspěvku EU (v dobře odůvodněných případech až 45%) investovat do vylepšování, modernizace či nákupu laboratorního zařízení.

Program také není tematicky omezen, pravidlem je, že žadatel by měl provádět výzkum v některé z tematických oblastí 7. RP, na druhou stranu už byly podpořeny projekty v oblasti fyziky nebo chemie.

Důležitým aspektem projektů Výzkumný potenciál musí být také jejich propojení zejména s programy politiky koheze, např. prostřednictvím strukturálních fondů. Žadatelé by měli prokazovat současné či předpokládané synergie s projekty financovanými z jiných zdrojů. Pro program Výzkumný potenciál je také specifická jeho mezinárodní dimenze, kdy byly vyhlášovány výzvy zaměřené na konkrétní regiony mimo EU, a to země západního Balkánu a země Středomoří.

Nové směřování programu od roku 2009

Stejně jako v případě programu Regiony znalostí se i směřování programu Výzkumný potenciál v roce 2009 poněkud změnilo. EK začala podporovat větší excelentní centra s minimálně 10 stálými výzkumnými pracovníky (nikoliv např. technickými zaměstnanci) a větší projekty co do rozpočtu (příspěvek EU až do výše 4 mil. €) i dopadu. V tomto roce také byla zavedena podmínka spolupráce s minimálně třemi excelentními zahraničními institucemi (do té doby to nebylo uváděno takto striktně). Dále došlo ke spojení dvou výzev, které byly do té doby vyhlášovány jednotlivě, do jedné společné. Dobrovolnou součástí projektu se stal tzv. evaluační nástroj (viz níže - aktivity).

Hlavní aktivity v rámci projektů

Projekt Výzkumný potenciál se v současné době skládá ze čtyř povinných a jedné dobrovolné aktivity, které jsou součástí navrženého

akčního plánu. V případě, že je některá z povinných aktivit ve výzkumné instituci již realizována, je možné jasně odůvodnit její vynechání v projektu. Tyto aktivity jsou následující:

- výměna zkušeností a znalostí prostřednictvím výměny výzkumných pracovníků (tato aktivita je realizována zejména ve spolupráci s partnerskými zahraničními institucemi),
- nábor nových výzkumných pracovníků (zejména je podporován návrat pracovníků ze zahraničí),
- zlepšení vybavení institucí (včetně nákupu nového laboratorního zařízení),
- organizace workshopů, konferencí, propagace instituce,
- evaluační nástroj (je dobrovolnou aktivitou, v rámci projektu je tak možné získat nezávislé mezinárodní ohodnocení výzkumné kvality i kapacity vybraného výzkumného centra včetně jeho managementu a infrastruktury, hodnocení se uskuteční po ukončení implementace akčního plánu, je na ně možné alokovat až 100 tis. € z rozpočtu projektu).

Projekty Výzkumný potenciál trvají obvykle 36 měsíců (pokud je součástí projektu i evaluační nástroj až 42 měsíců), příspěvek EU může být maximálně 4 mil. €.

Dosavadní zkušenosti s programem Výzkumný potenciál

Program Výzkumný potenciál se dlouhodobě potýká s vysokou mírou převisu formálně správných a hodnocených projektů nad možností celkového rozpočtu projektu. Zatímco v roce 2007 bylo financováno 9,6% z přijatých návrhů projektů, v roce 2010 už to bude pouze 5,56% při konstantní výši rozpočtu. Velmi nízký je podíl formálně nesprávných návrhů projektů, který je nižší než 1%, z čehož plyne, že program je ze strany žadatelů velmi dobře chápán. Vysoký zájem o tento typ projektu je trvalý, je to dáno zejména tím, že v projektu může být jediný účastník (tj. bez nutnosti sestavit mezinárodní konsorcium, i když požadavek na spolupracující instituce musí být v návrhu projektu zohledněn).

Projekty pokrývají široké spektrum tematických priorit a jsou realizovány ve všech zemích, ve kterých se nachází způsobilé regiony (20 ze 27 členských států EU a 6 asociovaných zemích k 7. RP). Projekty také prokazují tak žádané synergie s dalšími finančními nástroji EU (zejména strukturální fondy - SF). Kvalita projektů je rovněž dlouhodobě velmi vysoká, k financování jsou vybírány projekty s hodnotící známkou 14,5

a výše (z celkových 15 možných bodů). Pokud jde o negativní aspekty programu, řada žadatelů (zejména v posledních výzvách) navrhuje zakoupení dlouhého seznamu i základního laboratorního zařízení bez řádného odůvodnění v projektovém návrhu. Řadě institucí také chybí strategická vize rozvoje vlastního VaV.

Jako nejproblematičtější se ale ukazuje fakt, že procento úspěšnosti v programu Výzkumný potenciál je nejnižší v celém 7. RP a mnoho excelentních projektů je kvůli nízkému rozpočtu programu zamítnuto. Jelikož se hlavní koncept programu nemění, neúspěšní žadatelé podávají přepracované návrhy projektů do nově otevíraných výzev a znovu tak zvyšují kvalitu podávaných projektů. Klade to tak např. i vysoké nároky na hodnotitele návrhů projektů, kteří hodnotí velké množství kvalitně připravených projektů a musí jejich hodnocení odlišit.

Výzva pro rok 2011 nabídne prozatímní řešení této situace, program Výzkumný potenciál zdvojnásobí svůj rozpočet v porovnání s předchozí výzvou. Dá se ale předpokládat, že navýšení rozpočtu bude opět znamenat navýšení zájmu o tento typ projektů. EK i řada členských států EU proto i nadále hledá možnosti, jak umožnit realizaci excelentně připravených projektů, na které se nedostalo financování. Generální ředitelství pro výzkum, které je za program zodpovědné, hledá řešení v rámci dialogu s Generálním ředitelstvím pro regionální politiku. Polsko alokovalo prostředky z národních zdrojů, obdobné cesty hledá i Řecko.

PŘÍPRAVA PRACOVNÍCH PROGRAMŮ PRO ROK 2011

V současné době je dokončována příprava pracovních programů pro obě témata pro rok 2011. Vyhlášení výzev je očekáváno na konci července 2010 s uzávěrkou pro podávání návrhů projektů na konci roku 2010. Pro program Regiony znalostí by měla být alokována částka okolo 18 mil. €, pro program Výzkumný potenciál pak téměř 67 mil. €. Aktuální informace o vyhlášených výzvách jsou k dispozici v elektronickém Zpravodaji 7. RP a na webových stránkách <http://www.fp7.cz>

K oběma programům byla v roce 2008 vydána informační brožura v edici Vademecum 7. RP pod názvem **Regiony a 7. RP (podpora výzkumu a vývoje v regionech ze 7. RP)**.

LENKA HAVLÍČKOVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR
HAVLICKOVA@TC.CZ

Krátké shrnutí účasti v programech Regiony znalostí a Výzkumný potenciál 7. RP

V 7. rámcovém programu (7. RP) byly v programech Regiony znalostí a Výzkumný potenciál doposud vyhlášeny výzvy pro roky 2007 až 2010. Projekty z výzev 2007, 2008 a 2009 již byly z větší části zahájeny. Úspěšní navrhovatelé projektů z výzev 2010 jsou v současné době EK vyzýváni k jednání o grantové dohodě. Aktuálně je připravován Pracovní program pro rok 2011. Data použitá v následujícím článku se vážou k projektům financovaným z výzev 2007 – 2009, pokud není, z důvodu nedostupnosti potřebných dat, uvedeno jinak. Pro rok 2010 jsou uvedeny první orientační výsledky výzev, které se ale mohou po ukončení negociací s úspěšnými žadateli změnit; jsou tedy uváděny jako neoficiální a nezávazné.

REGIONY ZNALOSTÍ

V programu Regiony znalostí byly v letech 2007 a 2008 vyhlášovány každý rok dvě výzvy – jedna zaměřená na spolupráci regionálních výzkumem řízených klastrů (RoK-1), druhá podporovala vznik a vzdělávání nových klastrů (RoK-2). V letech 2009 a 2010 pak byla každý rok vyhlášena pouze jedna výzva zaměřená na transnárodní spolupráci klastrů (včetně jejich vzájemného vzdělávání). Tento typ výzvy je pro Regiony znalostí považován za klíčový.

V roce 2007 bylo vybráno k financování celkem 16 projektů ze 125 přijatých návrhů (11 v RoK-1, 5 v RoK-2). V roce 2008 bylo vybráno k financování také 16 projektů (12 v RoK-1, 4 v RoK-2) z celkového

počtu 109 přijatých návrhů projektů. V roce 2009 už to bylo pouze 9 projektů z celkového počtu 29 podaných návrhů projektů a pro rok 2010 se předpokládá financování 7 projektů z celkového počtu 35 podaných návrhů. Úspěšnost žadatelů by se tak letos mohla blížit 21%. Snižování počtu podaných i financovaných projektů, které lze směrem k roku 2010 sledovat, je především výsledkem změny ve směřování programu na menší počet větších projektů (počtem partnerů i výší rozpočtu) s větším očekávaným dopadem (viz předchozí článek).

Z tabulky 1 ale současně vyplývá, že v porovnání se zahájením programu byl jeho rozpočet postupně navýšen a také narůstá průměrný příspěvek EU na projekt. Postupně dochází ke snižování počtu podaných formálně nesprávných návrhů projektů. V roce 2007 šlo o čtvrtinu podaných návrhů, v současnosti jsou to pouze dva návrhy z 35.

Tab. 1 - Vývoj základních charakteristik programu Regiony znalostí (pouze RoK-1)

Ukazatel	2007	2008	2009	2010*
Přijaté návrhy projektů	97	69	29	35
Formálně správné návrhy projektů	71	49	28	33
Požadované příspěvky celkem (mil. €)	-	-	53,8	72
Financované projekty	11	12	9	7
Průměrný příspěvek EU na projekt (mil. €)	0,8	0,9	1,7	2,1
Příspěvek EU celkem (mil. €)	8,8	9,3	16,1	16,95

Zdroj: vlastní výpočty na základě zpracování informací z jednání PV
* neoficiální informace

Tematicky (použijeme-li rozdělení dle tematických priorit Specifického programu Spolupráce 7. RP) bylo v programu Regiony znalostí nejvíce financovaných klastrů zaměřeno na téma Energie (ENERGY), následované tématem Životní prostředí (ENV). Převaha těchto témat je dána především tematickým zaměřením výzev v letech 2008 a 2009. Vysoké zastoupení mají dále témata Informační a komunikační technologie (ICT) a Potravin, zemědělství a biotechnologie (FAB) - viz tab. 2. Pro rok 2010 lze také předpokládat nárůst počtu projektů v tématu Zdraví (Health).

Tab. 2 - Tematické pokrytí výzev Regiony znalostí (pouze RoK-1) dle témat SP Spolupráce 7. RP v letech 2007 – 2009

	Health	FAB	ICT	NMP	ENERGY
Počet projektů	1	5	5	2	7

	ENV	TRAN	SSH	SPACE	SEC	OTH
Počet projektů	7	2	0	1	0	2

Zdroj: E-CORDA, vlastní výpočty

Podíváme-li se na české zastoupení v projektech všech výzev programu Regiony znalostí, pak se ČR účastnila poměrně aktivně zejména v letech 2007 a 2008, v roce 2008 dokonce koordinovala 2 z 12 financovaných projektů. V letech 2009 a 2010 se s velkou pravděpodobností týmy z ČR nezúčastní žádného projektu. Pokud jde o účast nových členských zemí, tak v letech 2007 a 2008 se nejvíce účastnily týmy z Rumunska a Slovenska, nejvíce finančních prostředků však plynulo do ČR (více jak 1 mil. €). Pro rok 2009 nejsou doposud dostupná přesná data.

V rámci celé EU pocházelo nejvíce účastníků z Itálie (37), kam také v letech 2007 a 2008 plynulo nejvíce finančních prostředků (3,3 mil. €). Druhým největším účastníkem bylo Německo s 32 účastníky.

Tab. 3 - Počet účastí, uznatelné náklady a příspěvek EK (v €) nových členských zemí v projektech Regiony znalostí v letech 2007 a 2008

Země	Počet účastí	Uznatelné náklady	Příspěvek EU
ČR	13	1 281 205	1 146 352
Bulharsko	5	263 580	234 795
Estonsko	2	248 440	215 956
Maďarsko	15	763 116	692 273
Lotyšsko	1	55 040	44 473
Polsko	13	697 181	618 312
Rumunsko	21	588 158	524 793
Slovinsko	6	382 416	319 259
Slovensko	17	1 083 100	972 361

Zdroj: E-CORDA, vlastní výpočty

Projektů Regiony znalostí se nejvíce účastnily subjekty ze Zlínského a Jihomoravského kraje. Zastoupen byl také kraj Moravskoslezský a Hl. město Praha. Úspěšnými koordinátory byly konkrétně Agentura pro regionální rozvoj (sídlo Ostrava) a Jihomoravské inovační centrum (sídlo Brno). Projekt CERADA koordinovaný ARR Ostrava představilo ECHO 4-5/2009, o jihomoravském projektu SynBIOsis bude článek v příštím čísle časopisu ECHO.

VÝZKUMNÝ POTENCIÁL

V roce 2007 byly vyhlášeny tři výzvy v programu Výzkumný potenciál – jedna se týkala uvolnění a posílení výzkumného potenciálu excelentních výzkumných institucí pocházejících z konvergenčních/nejvzdálenějších regionů EU (RegPot-1), druhá se zaměřila na vytvoření hodnotícího nástroje pro tato centra (RegPot-2) a třetí měla podpořit mezinárodní spolupráci se zeměmi, případně institucemi západního Balkánu (RegPot-3). Roku 2008 pak byly vyhlášeny pouze první dvě výzvy. Pro rok 2009 a léta následující byly spojeny první a druhá výzva v jednu (RegPot-1). V roce 2009 byla dále vyhlášena výzva pro spolupráci se zeměmi Středomoří a v roce 2010 se zeměmi západního Balkánu. Následující shrnutí sleduje především klíčovou výzvu Výzkumného potenciálu uváděnou pod zkratkou RegPot-1.

Roku 2007 bylo vybráno k financování celkem 29 projektů (23 v RegPot-1, 6 v RegPot-2) z celkového počtu 374 podaných návrhů projektů. V roce 2008 bylo do dvou výzev přijato 505 návrhů projektů, z nichž bylo k financování vybráno 41 (33 v RegPot-1, 8 v RegPot-2). V roce 2009 bylo k financování vybráno 16 projektů z celkového počtu 312 podaných návrhů projektů a letos se předpokládá, že z 254 podaných návrhů projektů bude vybráno k financování 14.

Jak již je uvedeno v předchozím článku, program Výzkumný potenciál provází vysoká míra převisu, to znamená, že je podáváno velké množství návrhů projektů, ale při nízkém rozpočtu programu je z nich financováno jen velmi malé množství, pouze okolo 6% ze způsobilých návrhů projektů.

Z tabulky 4 je také možné vyčíst, že kvalita podaných návrhů postupně narůstá (ukazatel Návrhy splňující min. počet bodů), v roce 2010 více než polovina návrhů projektů dosáhla při hodnocení minimální hranice 10 bodů z 15 možných.

Rozpočet programu je v posledních letech stabilní, zatímco průměrný příspěvek EU na projekt narůstá. To se zřejmě změní v roce 2011, kdy se očekává navýšení rozpočtu tohoto programu.

Tab. 4 - Vývoj základních charakteristik programu Výzkumný potenciál (pouze RegPot-1)

Ukazatel	2007	2008	2009	2010*
Přijaté návrhy projektů	258	475	312	254
Formálně správné návrhy projektů	239	451	304	252
Návrhy splňující min. počet bodů	34,7%	42,8%	44,4%	52,4%
Požadované příspěvky celkem (mil. €)	228,8	487,6	696,4	548,4
Financované projekty	23	33	16	14
Průměrný příspěvek EU na projekt (mil. €)	1	1	2,1	2,2
Příspěvek EU celkem (mil. €)	23,5	31	30	31

Zdroj: vlastní výpočty na základě zpracování informací z jednání PV
* neoficiální informace

Tematické pokrytí vybraných projektů dle tematických priorit SP Spolupráce 7. RP ukazuje tabulka 5 (zahrnuje data z let 2007 a 2008). Největší podíl má tematická priorita Health, následovaná tématy FAB a Nano (NMP). Některé z institucí vybraných k financování tematicky nezapadly do žádného z témat 7. RP – jejich hlavním oborem byla fyzika, případně chemie (OTH).

Tab. 5 - Tematické pokrytí výzev Výzkumného potenciálu (pouze RegPot-1) dle témat SP Spolupráce 7. RP v letech 2007 a 2008

	Health	FAB	ICT	NMP	ENERGY
Počet projektů	13	9	6	9	3

	ENV	TRAN	SSH	SPACE	SEC	OTH
Počet projektů	7	2	2	2	0	3

Zdroj: E-CORDA, vlastní výpočty

Zapojení nových členských zemí do všech výzev programu Výzkumný potenciál v letech 2007 a 2008 (pro rok 2009 nejsou přesná data doposud k dispozici): nejvíce institucí bylo z Bulharska, největší podíl příspěvku EU připadl na Estonsko. ČR se pohybovala (v obou kritériích)

v horní polovině pořadí nových členských zemí. Zatímco ve výzvě z roku 2009 nebyla žádná z českých institucí úspěšná, v roce 2010 lze podle prvních neoficiálních informací očekávat jeden úspěšný projekt koordinovaný českým účastníkem. V letech 2007 a 2008 se z celé EU účastnily projektů nejvíce instituce z Řecka (je třeba brát v potaz způsobilost institucí pro tento program - musí pocházet pouze z konvergenčních / nejvzdálenějších regionů EU). Do projektů se zapojilo 19 řeckých výzkumných center, která od EU žádala příspěvek okolo 16 mil. €.

Tab. 6 - Počet účastí / uznatelné náklady / příspěvek EU (v €) nových členských zemí v projektech programu Výzkumný potenciál v letech 2007 a 2008

Země	Počet účastí	Uznatelné náklady	Příspěvek EU
ČR	5	3 400 198	3 018 112
Bulharsko	8	3 816 038	3 405 602
Estonsko	6	666 2184	5 946 656
Maďarsko	5	2 889 314	2 149 369
Litva	2	947 105	844 278
Lotyšsko	2	2 276 200	2 149 320
Polsko	4	4 310 410	1 816 516
Rumunsko	5	3 682 161	2 955 188
Slovinsko	5	658 109	488 371
Slovensko	2	151 216	136 005

Zdroj: E-CORDA, vlastní výpočty

Z českých institucí, které se úspěšně zapojily do projektů programu Výzkumný potenciál, převažují subjekty z Jihomoravského kraje (obě z Brna - Masarykova univerzita a Vysoké učení technické). Z Jihočeského kraje se pak zúčastnilo Biologické centrum AV ČR, v. v. i. Mezi neúspěšnými žadateli jsou pak zastoupeny instituce VaV z většiny českých i moravských regionů. Úspěšný projekt Biologického centra AV ČR, v. v. i., MOBITAG je představen v tomto čísle časopisu ECHO.

LENKA HAVLÍČKOVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
HAVLICKOVA@TC.CZ

Nabitý program projektu ELI

Vedle projektů SynBIOsis a MOBITAG, které byly prostřednictvím posterů představeny na evropské konferenci WIRE 201, byl v prezentaci T. Perglové zmíněn také projekt ELI (Extreme Light Infrastructure - mezinárodní projekt, jehož cílem je vybudování infrastruktury, která bude provozovat unikátní víceúčelové lasery pro základní výzkum. Tyto lasery budou až stokrát výkonnější než současné lasery).

Vládním zmocněncem pro projekt ELI je náměstek ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Vlastimil Růžička. O evropském rozměru této infrastruktury, o náročných jednáních, týkajících se umístění projektu, i o dalších krocích, které projekt a jeho projednávání čekají, V. Růžička řekl: „ELI je jedním z projektů obsažených v tzv. ESFRI Roadmap. Cestovní mapa Strategického fóra pro výzkumné infrastruktury obsahuje celkem 44 projektů převážně nových výzkumných infrastruktur celoevropského významu. Evropské strategické fórum pro výzkumné infrastruktury bylo ustanoveno Evropskou komisí a je tvořeno všemi členskými a při-

druženými zeměmi Evropské unie. Cestovní mapa je výsledkem práce mezinárodních odborných komisí pod vedením tohoto fóra, je tedy zřejmé, že se jedná o projekty mimořádné závažnosti, slibující průlomové vědecké výsledky. Přípravná fáze projektu ELI je financována z prostředků EU, konkrétně ze 7. rámcového programu. ELI bude také usilovat o získání právního rámce ERIC, tedy Evropského konsorcia výzkumných infrastruktur, čímž se potvrdí jeho mezinárodní charakter přesahující nejen hranice České republiky, ale i Evropy a celého světa.

Na konci roku 2008 jsem byl jmenován tehdejším ministrem školství Ondřejem Liškou zmocněncem pro kandidaturu na umístění ELI v České republice. Již předtím jsem se zúčastnil několika jednání o projektu ELI. Ta obtížnější pak začala ve chvíli, kdy bylo zřejmé, že o kandidaturu se vážně uchází Česká republika a s ní další dva nové členské státy, Maďarsko a Rumunsko. Nejtěžším jednáním bylo asi zasedání Řídicího

výboru přípravné fáze ELI v říjnu 2009 v Praze, kde se rozhodovalo o umístění projektu ELI. Řídicí výbor nakonec vybral jako nejlepší řešení společný návrh České republiky, Maďarska a Rumunska, který vybudováním projektu na třech pilířích maximálně využije výzkumného potenciálu ELI i prostředků strukturálních fondů EU.

Nejbližším krokem na cestě za úspěšnou realizací projektu budou tzv. negociace v rámci posuzování projektu řídicími orgány strukturálních fondů, a to jak na české úrovni, tak i na úrovni EK v Bruselu. Těsně před podpisem (stav ze dne 12. dubna 2010) je memorandum o porozumění, které bude v první fázi podepsané Českou republikou, Maďarskem

a Rumunskem. Později budou vyzvány k připojení svých podpisů i další státy, zejména Německo, Velká Británie a Francie, tedy státy s největším vědeckým a technologickým zázemím v oblasti laserů. Dne 16. dubna proběhlo v Praze první jednání ELI Delivery Consortium, jež vypracovalo přesně vymezený implementační plán, tzn. technické i organizační náležitosti celého celoevropského projektu. V následujících týdnech také plánujeme cestu do Říma, kde budeme ve spolupráci s naším velvyslanectvím prezentovat českou část projektu ELI – tzv. ELI Beamline - případným italským partnerům. Nadále samozřejmě pokračují jednání o budoucím ustavení konsorcia ELI-ERIC. Jak je patrné, další program projektu ELI je docela nabitý a hodně zajímavý.“

Skončil projekt SMEs go Health

Tříletý projekt, finančně podporovaný EK ze 7. RP, zaměřený na podporu malých a středních podniků a akademických pracovišť ve výzkumu v oblasti zdraví, v lednu 2010 skončil. V konsorciu bylo zastoupeno 29 institucí z 27 států, koordinátorem byla rakouská FFG (Austrian Research Promotion Agency). Projekt SMEs go Health podporoval jednak větší a efektivnější zapojení malých a středních podniků (MSP) v 7. RP, jednak umožňoval akademickým a jiným pracovištím najít MSP jako vhodného partnera projektu. Hlavními nástroji, jak tohoto cíle dosáhnout, bylo cílené šíření relevantních a aktuálních informací, pořádání školení a výměnných burz apod. Cílem projektu bylo oslovit nejen MSP, ale také univerzity, výzkumné organizace, a to jak účastníky, tak koordinátory projektů. Významný důraz byl kladen na větší zapojení nových členských států EU a asociovaných států k 7. RP.

JAKÉ BYLY NEJVÝZNAMNĚJŠÍ VÝSLEDKY PROJETU?

1. Byla vytvořena unikátní databáze profilů („partner search“ a „partner profile“) MSP a akademických pracovišť, ke kterým je on-line přístup. Celkem bylo v průběhu trvání projektu získáno a vloženo přes 800 profilů MSP (z toho z ČR 16) a 1000 profilů akademických pracovišť (z toho z ČR 21). V profilech je zveřejněno zaměření pracoviště, jeho přístrojové vybavení i personální obsazení a vědeckovýzkumné ambice. Dále v nich jsou obsaženy informace o nabídkách a poptávkách partnerů a v menší míře i koordinátorů do projektu/projektů v 7. RP. Tato velmi kvalitní, strukturovaná, přehledná a snadno použitelná databáze zvyšuje „viditelnost“ evropské výzkumné komunity v oblasti zdraví a biomedicínského výzkumu a zvyšuje tak šanci jednotlivých MSP, akademických pracovišť a ostatních organizací a institucí zapojit se do projektů 7. RP (zejména kolaborativních). Před otevřením jednotlivých výzev v prioritě Zdraví byla aktivita partnerů projektu SMEs go Health zaměřená na šíření aktuálních informací o výzvě a pomoci při přípravě projektů, a to jak partnerům, tak koordinátorům.

2. Byla vytvořena škála nástrojů, kterými byly MSP a akademická pracoviště informovány a školeny o jednotlivých aspektech možnosti zapojení do projektů 7. RP. Kromě osobní účasti při konzultacích byla publikována série čtyř letáků zaměřených na (1) obecné principy účasti v 7. RP, tvorbu a skladbu vědeckovýzkumného konsorcia a vyhledávání partnerů (partner search), (2) přípravu projektu a zapojení MSP, (3) stručný průvodce finančními pravidly a (4) průvodce IPR a grantovou dohodou. Všechny letáky jsou dostupné na webových stránkách projektu. Dalším nástrojem šíření informací bylo organizování mezinárodních

školicích workshopů (v Rize, Berlíně, Paříži, Istanbulu a Stockholmu). Byly zaměřeny na prezentace komplexních informací o výzkumných oblastech v prioritě Zdraví a biotechnologiích, o možnostech financování projektů ze 7. RP, byly prezentovány zkušenosti úspěšných partnerů, koordinátorů projektů a také hodnotitelů. Vždy byly zařazeny otázky financování, IPR a byl vytvořen dostatečný prostor pro osobní kontakty a konzultace.

3. Byl vytvořen nástroj účinnější pomoci při tvorbě konsorcií tzv. virtuálními výměnnými burzami a partnerskými dny v době, kdy již byla známa indikativní témata výzvy.

Pomocí programu vytvořeného speciálně pro tento účel byly na základě témat, klíčových slov apod. vytvářeny zájmové skupiny (groups of interest), jejichž členové si mohli vybrat potenciální partnery do projektu připravované výzvy.

Zpětnou vazbou bylo zjištěno, že virtuální burza je významným nástrojem při tvorbě konsorcií. Partnerské dny se konaly v Krakově, Londýně, Praze (v době českého předsednictví EU) a ve Vídni a jejich nejvýznamnějším přínosem bylo, že na základě předchozích požadavků a nabídek byly na jeden den připraveny bilaterální schůzky mezi různými partnery (max. 6 schůzek pro partnera), kde byla možnost osobně diskutovat široký okruh témat. I tento nástroj navazování vzájemných kontaktů mezi partnery byl následně hodnocen jako významný a efektivní při přípravě projektů.

4. Pravidelně byly zveřejňovány zkušenosti úspěšných řešitelů projektů 7. RP v prioritě Zdraví. Tyto „success stories“ ve stručnosti popisovaly hlavní myšlenku projektu, složení konsorcia a úlohu jednotlivých partnerů v projektu.

Přestože projekt SMEs go Health končí, databáze profilů zůstává aktivní a plně funkční, protože došlo k dohodě o dočasném přístupu partnerů projektu Health-NCP-Net (www.healthncpnet.eu) do této databáze. Zároveň byl EK předložen návrh navazujícího projektu do 4. výzvy priority Zdraví, který by dále rozvíjel a v některých aspektech zlepšil a zefektivnil aktivity ukončeného projektu.

Veškeré informace o projektu SMEs go Health jsou volně dostupné na www.smesgohealth.org

JUDITA KINKOROVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
KINKOROVA@TC.CZ

Evropský inovační a technologický institut zřizuje první tři znalostní a inovační společenství

Správní rada Evropského inovačního a technologického institutu (EIT) vyhlásila dne 16. 12. 2009 na tiskové konferenci v ústředním sídle EIT v Budapešti první tři znalostní a inovační společenství (Knowledge and Innovation Communities, KIC), která byla vybrána z návrhů přijatých v první výzvě EIT. Jedná se o vysoce integrovaná partnerství, sdružující subjekty z oblasti vysokého školství, výzkumu a podnikatelského sektoru, jejichž založení představuje zásadní krok v procesu budování EIT, který se má stát vzorem podpory inovací v Evropě. Vyhlášením těchto KIC byl zakončen výběrový proces, kterému předcházelo hodnocení návrhů celkem 20 společenství, podaných v této výzvě. Jednotlivé návrhy KIC bylo možné předkládat od 2. 4. do 27. 8. 2009, a to do následujících tří prioritních témat: zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se tomuto jevu, udržitelná energie a budoucí informační a komunikační společnost.

Navrhovatelé KIC mohli ve svých návrzích zvolit buď jedno, nebo i více témat současně. Návrhy byly následně vyhodnoceny nezávislými odborníky, pro každou z priorit byly vybrány dva nejlepší a jejich předkladatelé byli pozváni na prezentaci svých návrhů před Správní radou EIT, která poté učinila konečné rozhodnutí.

Jako první tři byly vybrány návrhy: Climate KIC pro oblast vyhodnocování změn klimatu a ovlivňování jejich činitelů, KIC InnoEnergy pro oblast udržitelné energie a pro budoucí informační a komunikační společnost návrh EIT ICT Labs.

Činnost vybraných KIC bude realizována v tzv. kolokačních centrech, která budou odpovědná za vznik lokálních inovačních systémů. Hlavními partnery jednotlivých společenství budou velké společnosti, akademické instituce a další regionální subjekty. Posláním KIC v oblasti klimatu je urychlit a stimulovat inovace pro řešení problematiky změny klimatu s cílem zajistit Evropě vedoucí postavení v této oblasti. Společenství by se do roku 2014 mělo stát přirozeným místem pro firmy, výzkumníky, studenty a politické představitele hledající spolupráci, špičkový výzkum, vzdělání či poradenství v oblasti klimatu. KIC bude zpočátku zaměřeno na dosažení excelence ve čtyřech oblastech: vyhodnocování změn klimatu a ovlivňování činitelů těchto změn, přechod na nízkouhlíkovou odolná města, adaptivní vodní hospodářství

a nulová produkce uhlíku. Tyto oblasti byly vybrány jak pro svůj potenciál pro zmírnění změn a adaptaci v oblasti klimatu, tak pro možnosti v oblasti inovací a tvorby nových pracovních příležitostí. Kolokační centra Climate KIC se budou nacházet v Londýně, Curychu, Paříži a Randstadu.

Cílem znalostního a inovačního společenství v oblasti udržitelné energie KIC InnoEnergy je vytvoření nezávislého a udržitelného energetického systému umožňujícího vznik klimaticky neutrální Evropy do roku 2050. Vznik tohoto KIC se má stát klíčovým prvkem při realizaci strategického energetického technologického plánu (SET Plan) Evropské komise. Energetický KIC bude tvořen strategickou aliancí význačných evropských hráčů z oblasti vzdělání, výzkumu a průmyslu. Formován bude kolokačními centry v Karlsruhe, Grenoblu, Eindhovenu, Leuvenu, Barceloně, Krakově a Stockholmu.

Znalostní a inovační společenství pro budoucí informační a komunikační společnost je zaměřeno na transformaci Evropy ve znalostní společnost s rozsáhlým využíváním internetových služeb. Mělo by vytvořit nová partnerství mezi průmyslovým a akademickým sektorem, spojit se se světovými společnostmi, výzkumnými institucemi a univerzitami a na základě otevřeného inovačního modelu generovat rychlejší transformaci myšlenek do nových produktů a technologií v oblasti informačních a komunikačních technologií. Společenství EIT ICT Labs bude tvořeno pěti kolokačními centry v Berlíně, Eindhovenu, Helsinkách, Paříži a Stockholmu.

Pro zahájení činnosti znalostních a inovačních společenství poskytl EIT jednotlivým KIC v průběhu února 2010 počáteční grant v celkové výši 3 mil. €. Očekává se, že společenství začnou plně fungovat po podpisu sedmileté rámcové dohody o partnerství s EIT v průběhu dubna a května 2010, a po potvrzení prvních ročních grantových dohod, ke kterému by mělo dojít v červnu tohoto roku.

MARTIN KAŠPÁREK,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
CZELO – ČESKÁ STYČNÁ KANCELÁŘ PRO VAV,
KASPAREK@TC.CZ

Nové typy projektů v prioritě Mezinárodní spolupráce

Priorita mezinárodní spolupráce (INCO) je zaměřena na rozvoj spolupráce ve vědě a výzkumu s tzv. třetími zeměmi, které nejsou členskými zeměmi EK ani asociovanými státy k 7. RP. V první fázi 7. RP byly v této prioritě financovány projekty INCO-NET, které pokrývají základní regiony světa, mapují jejich vědecký potenciál a šíří povědomí o 7. RP, a také projekty BILAT, zaměřené na rozvoj bilaterální spolupráce EU se zeměmi, se kterými má podepsanou smlouvu o spolupráci ve vědě a výzkumu. V loňském a zejména letošním roce se strategie priority

pozměnila. Objevily se nové typy projektů: ERA-WIDE, INCO-LAB a INCO-HOUSE.

Projekty ERA-WIDE jsou zaměřeny na rozšíření spolupráce se státy sousedícími s EU (státy, které patří do Evropské politiky sousedství – European Neighbourhood Policy) a na jejich možné přidružení k 7. RP. Konkrétním cílem těchto projektů je posílit kapacitu spolupráce výzkumných center těchto států. Projekty budou financovat navazo-

vání kontaktů s výzkumnými centry členských a asociovaných zemí, vytváření tréninkových modulů ke zvyšování kompetence výzkumníků těchto center a rozvíjení jejich strategie za účelem zvýšení jejich úrovně. Všechny aktivity by měly tvořit koherentní plán rozvoje daného výzkumného centra.

První projekty ERA-WIDE byly vypsány už v loňské výzvě FP7-INCO-2010-6, kde byly země rozděleny do dvou regionů: středozemní region a země východní Evropy. Zatímco 9 středomořských zemí (Maroko, Alžírsko, Tunisko, Libye, Egypt, Jordánsko, Libanon, Sýrie, Palestina) podalo 18 projektů, 6 východoevropských zemí (Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Gruzie, Moldávie a Ukrajina) podalo celkem 56 projektů. V příští výzvě se chystá velmi podobné téma zaměřené na tytéž země, které však již nebudou rozděleny na regiony.

Cílem projektů INCO-LAB bude maximální využití výzkumných struktur ve třetích zemích a příprava institucionálních smluv mezi těmito centry a vládami dalších členských nebo asociovaných států. Projekty by měly financovat fyzickou přítomnost výzkumníků z členských a asociovaných zemí v příslušném centru, posílení výzkumného potenciálu center a přípravu budoucích společných aktivit (seminářů apod.). Hlavní část příspěvku by měla jít na pokrytí osobních nákladů (30 %). Cílené instituce musí být nezávislými právními entitami, které nezávisí na financování jediného členského nebo asociovaného státu. V první vlně bude výzva otevřena pro instituce v zemích BRIC (Brazílie, Rusko, Indie, Čína), pro USA a Japonsko.

Projekty INCO-HOUSE mají být komplementární projektům INCO-LAB s tím, že v tomto případě nebudou cílenými subjekty výzkumná centra, nýbrž instituce (např. kulturní), působící v cílené třetí zemi, které jsou ustaveny na základě bilaterální nebo multilaterální dohody členských nebo asociovaných států a cílené třetí země. Tyto instituce mají být prostřednictvím projektu otevřeny dalším členským a asociovaným zemím a do budoucna otevřít cestu k institucionálním dohodám a potencionálnímu přidružení dalších států k těmto institucím. Nemá se jednat o sdružení aktivit tzv. „liaison offices“, ale o instituty, jejichž

cílem je propagovat evropské programy v základním i aplikovaném výzkumu. Pilotní projekt bude realizován v Indii.

INTERNATIONAL BUREAU OF BMBF, DOBRÝ PŘÍKLAD JEDNOTNÉHO NÁRODNÍHO PŘÍSTUPU K PRIORITY INCO

ČR se zatím nepodařilo zapojit do aktivit priority „Mezinárodní spolupráce“ prostřednictvím specifického programu Kapacity. To je částečně dáno povahou této priority, jejímž cílem je připravovat půdu pro spolupráci EU se třetími zeměmi. Projektů by se tedy měly účastnit instituce, které vytvářejí politiku mezinárodní spolupráce ve vědě a výzkumu, v ČR tedy zejména ministerstvo školství, případně Akademie věd. Jak však skloubit chod těchto institucí a mnohost projektů, jejichž význam je často velmi specifický?

Dobrý příklad odpovědi na tuto otázku představuje německé International Bureau of BMBF při German Aerospace Center (<http://www.internationales-buero.de/en/index.php>). Tato kancelář má na starost veškerou mezinárodní spolupráci (slovo mezinárodní se míní spolupráce se zeměmi mimo EU) ve vědě a výzkumu, a účastní se proto velké většiny projektů vypisovaných v prioritě INCO. Tato kancelář má skrze financované projekty možnost ovlivňovat evropskou politiku v dané oblasti, nehledě na to, že tak vytváří výhodnější prostředí pro německé subjekty v oblasti mezinárodní spolupráce ve vědě a výzkumu. Velký význam má zejména účast v projektech typu INCO-NET, BILAT a ERA-NET, zaměřených na spolupráci s konkrétními regiony či zeměmi.

Zřízení podobné instituce v ČR by bylo jednou z možností, jak stimulovat mezinárodní spolupráci ČR ve vědě a výzkumu a jak posílit pozici ČR v této oblasti. V současné době by taková kancelář mohla být z velké části financována projekty z priority „Mezinárodní spolupráce“ 7. RP.

MICHAL PACVONĚ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
PACVON@TC.CZ

Praktický průvodce financováním VaVal ze zdrojů EU – synergie programů

Praktický průvodce možnostmi financování výzkumu, vývoje a inovací z evropských programů (Practical Guide to EU funding opportunities for Research and Innovation) již byl představen v jednom z minulých čísel časopisu ECHO (4-5/2008). Jeho vydáním si Evropská komise (EK) slíbila větší přehlednost v existujících programech na podporu VaVal. Dokument, který byl zprvu k dispozici pouze ve formátu pdf, je nyní k dispozici i v podobě internetových stránek, které jsou vzájemně propojeny. Stránky jsou strukturovány do jednotlivých tematických oblastí a je mnohem snazší se v nemalém množství informací orientovat.

Nově také vznikla elektronická aplikace (tzv. online map), která vyhodnocuje a automaticky předkládá možnosti financování z evropských zdrojů a odkazuje na relevantní internetové stránky, kde lze získat dodatečné informace. Porovnání možností financování z různých typů evropských programů (7. rámcový program pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace, Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace a strukturální fondy) napomáhá k vytváření synergií mezi těmito programy. Současný průvodce je postaven na tomto porovnání a předkládá uchazeči o financování možnosti, jakým způsobem lze získat finanční prostředky na plánované aktivity.

V současné době EK intenzivně připravuje pokračování tohoto Praktického průvodce. V chystaném dokumentu budou publikovány konkrétní příklady synergií v rámci evropských programů a praktické příklady propojení projektů a využití odlišných finančních zdrojů. EK, která dokument připravuje ve spolupráci s členskými zeměmi, očekává jeho zveřejnění v průběhu roku 2010 (v souladu s aktuálností tématu synergií stávajících programů a jejich dopadů na regionální úrovni). O dalším vývoji v přípravě Praktického průvodce evropskými programy financování VaVal – best practices budeme v ECHO i nadále informovat.

Internetové stránky věnované možnostem financování VaVal z evropských programů jsou k dispozici http://cordis.europa.eu/eu-funding-guide/home_en.html, online mapu a rozhodovací strom zde: http://cordis.europa.eu/eu-funding-guide/mind-map_en.html.

KATEŘINA SLAVÍKOVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
CZELO – ČESKÁ STYČNÁ KANCELÁŘ PRO VAV,
SLAVIKOVA@TC.CZ

Konference o indikátorech ve výzkumu a vývoji

Počátkem března se v Paříži konala konference s názvem „STI Indicators for policymaking and strategic decision“. Konference byla zaměřena na indikátory, které jsou vyvíjeny a využívány ve strategickém rozhodování na všech úrovních včetně vytváření vědeckovýzkumných politik. Konferenci uspořádala jako své třetí setkání skupina s názvem European Network of Indicators Designers (ENID). Tato síť má své kořeny již v 6. rámcovém programu, kdy se pod hlavičkou projektu PRIME (<http://www.prime-noe.org>) sdružilo 51 institucí z 19 zemí, které se zabývaly oblastí vědeckovýzkumných a inovačních politik. ENID si klade za cíl především podporovat spolupráci mezi institucemi a jednotlivci pracujícími v oblasti indikátorů. Mimo pravidelné konference, které spolupřádá se světově proslulým bibliometrickým pracovištěm CWTS Leiden, ještě organizuje vzdělávání v této oblasti (doktorské studijní programy) a jiné akce. Více lze nalézt na jejich stránkách <http://www.enid-europe.org/>.

Konference časově velmi dobře zapadla do současné evropské debaty o indikátorech. Indikátory obecně, a to nejen na poli VaV, jsou horkým tématem, neboť právě pomocí nich je často charakterizován stav dané problematiky, hodnotí se jednotlivé programy, subjekty a projekty (připomeňme známé monitorovací indikátory, sloužící jako ukazatel vývoje projektu ze strukturálních fondů, např. počet vyškolených lidí). Indikátor slouží v podstatě jako symbol – zjednodušeně reprezentuje stav nějaké charakteristiky relevantní k dané oblasti řešení. I EU tedy přistoupila na vývoj indikátorů, které mají sloužit pro monitorování Evropského výzkumného prostoru (ERA). Byla vypracována zpráva expertní skupiny (tzv. Report of the expert group) s názvem „ERA Indicators and ERA Monitoring“, která navrhuje sadu 22 indikátorů a vyjadřuje se k jejich užití pro monitorování ERA.

Právě této zprávě patřila hlavní diskuse na konferenci, jako úvodní příspěvek ji představili a komentovali sami tvůrci (mezi nimi P. Régibeau z University of Essex, R. Barré, CNAM). Představili metodologii, rozdělení indikátorů a jejich účinnost na jednotlivých úrovních EU. Především se však věnovali dopadu vytvoření takových indikátorů; upozornili zejména, že význam indikátorů nesmí být přeceňován, že by indikátory měly být především považovány za společný jazyk, jako kvantitativní vyjádření a reprezentace jevu. Upozornili také na riziko tzv. kompozitních indikátorů – indikátorů složených z více dílčích

indikátorů, které pak mimo kontext mohou být velmi často dezinterpretovány a použity nepatřičným způsobem. Dalším častým problémem je také záměna cíle, kterého má být dosaženo, a indikátoru; strategický cíl je mj. popsán hodnotou indikátoru, jehož dosažení může zastínit věcný a původně zamýšlený cíl.

V dalších sekcích konference byl prostor věnován indikátorům na různých úrovních a z různých pohledů: vývoj v oblasti VaV indikátorů, pokročilá bibliometrie, indikátory pro inovace a soukromý výzkum, pro oblast lidských zdrojů, vysokého školství, pro hodnocení sociálních a humanitních věd, hodnocení výzkumu, vývoj indikátorů v oficiálních statistických a mezinárodních organizacích. Příspěvky týkající se konkrétně RP byly dva – Bibliometric profiling of EU Framework Programmes participants a The use of Social network analysis tools in the monitoring and impact assessment of collaborative research programmes; oba od autorů francouzské pobočky známé společnosti v oblasti hodnocení a analýz VaV Technopolis. Plenární diskuse byla věnována dalšímu živému tématu, a to indikátorům a klasifikaci vysokých škol včetně tématu univerzitních žebříčků. Žebříčky stanovují pořadí na základě přesně daných kritérií, nejznámější jsou např. Šanghajský, Leidenský, THES. V úplném závěru zhodnotil A. van Raan, známý odborník v oblasti bibliometrie, minulost a současnost této problematiky a nastínil budoucí perspektivy v oblasti indikátorů, zejména s přihlédnutím k těm bibliometrickým.

Konference komplexně pokryla současný stav a vývoj indikátorů na všech úrovních – evropské, národní, institucionální či programové – a otevřela či posunula diskusi o nich. Konference přinesla jak praktické ukázky, které již byly využity v praxi, tak návrhy indikátorů a popis zamýšleného vývoje. Velkou pozornost a důležitost měly indikátory pro monitorování ERA, které momentálně probíhají schvalovacím a upřesňovacím řízením v rámci EU; budou projednány také na nově založeném Výboru pro Evropský výzkumný prostor (VERA) při MŠMT. Indikátorům ERA se budeme konkrétně věnovat v dalším čísle Echa.

LUCIE VAVŘÍKOVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
VAVRIKOVA@TC.CZ

Evropský inovační zpravodaj 2009

V březnu byla zveřejněna devátá edice Evropského inovačního zpravodaje (European Innovation Scoreboard - EIS) vycházející převážně z dat let 2007 - 2008. Na základě sledování 29 inovačních indikátorů lze členské státy EU rozdělit do čtyř skupin:

Innovation leaders – lídry v oblasti inovací jsou Dánsko, Finsko, Německo, Švédsko, Velká Británie;

Innovation followers – následují je Rakousko, Belgie, Kypr, Estonsko, Francie, Irsko, Lucembursko, Nizozemsko, Slovinsko;

Moderate inovators – průměrnými hráči v oblasti inovací jsou Česká republika, Řecko, Maďarsko, Itálie, Litva, Malta, Polsko, Portugalsko, Slovensko, Španělsko;

Catching-up countries – zeměmi, které se je snaží dohnat, jsou Bulharsko, Lotyšsko a Rumunsko.

V rámci každé skupiny panují rozdíly v tempu růstu. Finsko a Německo vykazují nejlepší výsledky v rámci „inovačních lídrů“, Kypr, Estonsko a Slovinsko pak ve skupině „následovníků“. Česká republika, Řecko, Malta a Portugalsko jsou na tom nejlépe mezi „průměrnými“ a Bulharsko a Rumunsko vykazují nejrychlejší růst nejen ve skupině „dohánějících“, ale i v rámci celé EU. Součástí zprávy je i samostatná analýza porovnávací výsledky EU, USA a Japonska. Ta ukazuje setrvalý odstup od Japonska a pokračující zlepšování výsledků EU v porovnání s USA. Nicméně odstup EU za těmito dvěma státy je stále velký. Evropa si zachovává náskok před Brazílií, Čínou, Indií a Ruskem, přičemž nejlepších výsledků v oblasti inovací dosahuje Čína.

Další informace: <http://www.proinno-europe.eu/node/24173>

Organizační změny Evropské komise

Connie Hedegaard

Foto: B. Koč

Evropská komise se v únoru 2010 rozhodla upravit pole působnosti některých generálních ředitelství (DG – Directorate-General) – DG TREN a DG Environment. DG TREN (TRansport and ENergy – doprava a energetika) je od února rozděleno do dvou samostatných DG: DG ENER (Energy - Energetika) a DG MOVE (Mobility and Transport – mobilita a doprava).

trhu, rozvoj obnovitelných zdrojů energie, snížení závislosti na dovážených palivech a snižování energetické spotřeby v Evropě. Komisařem pro mobilitu a dopravu se stal Estonec Siim Kallas a generálním ředitelem DG MOVE se stal ředitel zaniklého DG TREN Němec Matthias Ruete. DG MOVE se zabývá pozemní i leteckou dopravou, včetně bezpečnosti dopravy a práv cestujících.

Nově vzniklo DG Climate action (CLIM – otázky klimatu), zaměřené zejména na dosažení cíle 20-20-20 (snížení emisí skleníkových plynů o 20 % oproti úrovni z roku 1990, zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energií v celkové spotřebě v EU na 20 % a zvýšení energetické účinnosti v Evropě o 20 %) do roku 2020. DG CLIM se odštěpilo zejména z relevantních oddělení DG Environment (životní prostředí), dále části DG RELEX a skupiny zabývající se změnou klimatu na DG ENTR (Enterprise and Industry – podnikání a průmysl). Generálním ředitelem na DG CLIM je Belgčan Jos Delbeke, komisařkou pro tuto oblast je Dánka Connie Hedegaard.

DG ENER sestává z převážné části z oddělení, která se zabývala energetikou na původním DG TREN a ze skupiny zodpovědné za energetiku na DG RELEX (External Relations - zahraniční vztahy). Generálním ředitelem na DG ENER je Brit Philip Lowe a Němec Günther Oettinger je evropským komisařem pro oblast energetiky. Mezi hlavní pilíře práce DG ENER patří např. oblast tvorby silného evropského energetického

ZDEŇKA ŠUSTÁKOVÁ,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,

SUSTAKOVA@TC.CZ

Výzva 2010 programu Inteligentní energie pro Evropu

Nová výzva pro podávání návrhů projektů do programu Inteligentní energie pro Evropu (IEE) byla vyhlášena 23. března 2010. Do výzvy je možné podávat projekty do tří priorit: energetická účinnost a udržitelné využívání zdrojů (SAVE), nové a obnovitelné zdroje (ALTENER), energie v dopravě (STEER).

Priorita SAVE v sobě zahrnuje tematiku zvýšení energetické efektivity v budovách (nebytové stavby, bytové domy) a zvyšování povědomí veřejnosti ohledně energetické náročnosti produktů – podpora udržitelného spotřebitelského chování v oblastech spadajících pod evropské směrnice o ekologickému designu energeticky poháněných přístrojů, o efektivitě využití energie a o energetické náročnosti budov. Projekty podané do **priority ALTENER** mají podle znění výzvy řešit problematiku výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie (OZE) a její zapojení do rozvodných sítí, využití OZE v budovách – pro vytápění, chlazení i výrobu elektrické energie, a bioenergetiku – tedy podporu začlenění biozdrojů na energetickém trhu.

Třetí **priorita STEER** je zaměřena na energetickou účinnost v dopravním sektoru – výzva pro letošní rok zahrnuje např. nákladní dopravu, tvorbu dopravních schémat, akce propagující udržitelné způsoby dopravy – chůzi a cyklistiku. Druhou oblastí, kterou STEER v roce 2010 postihuje, je tvorba kapacit a vzdělávání týkající se využívání energie v dopravě – tedy např. vzdělávání v dopravních a oborových vzdělávacích institucích (semináře, stáže...). Výzva má rozpočet 56 mil. € a její uzávěrka je 24. června 2010 v 17 hodin SEČ. Do projektů se mohou zapojit organizace ze zemí EU, Norska, Islandu, Lichtenštejnska, Chorvatska a žádat od EK příspěvek na aktivity až do výše 75 % celkových nákladů projektu. Pro program IEE je v ČR kontaktní osobou Eva Procházková (eva.prochazkova@mpo.cz). Více informací o programu IEE a o vyhlášené výzvě je možné získat na webových stránkách EK věnovaných tomuto programu: <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/>.

ZDEŇKA ŠUSTÁKOVÁ,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,

SUSTAKOVA@TC.CZ

Výzkumné infrastruktury – zpráva expertní skupiny

Skupina expertů v čele s Gonzalo Leonem uveřejnila v únoru zprávu „Vize pro posílení špičkových výzkumných infrastruktur v ERA“. Výzkumné infrastruktury jsou zařízení, vědecké nástroje či propojené sítě, sdílené širokou výzkumnou komunitou. Proces identifikace, navržení, vybudování, rozvoje, řízení a sdílení takových infrastruktur je složitý a nákladný. Expertní skupina byla ustavena Evropskou komisí k tomu, aby posoudila současný stav a navrhla doporučení, která pomohou tento proces zlepšit a urychlit.

Zpráva podtrhuje význam výzkumných infrastruktur pro budování ERA a je strukturována do následujících oblastí: výzkumné infrastruktury, globální výzvy a internacionalizace role výzkumných infrastruktur v posílení výzkumné kapacity v rámci ERA, postup stanovení důležitosti, rozhodování, financování a řízení, e-infrastruktury a přístup, právní rámec a hodnocení dopadu.

Plné znění zprávy: http://ec.europa.eu/research/infrastructures/pdf/era_100216.pdf

JANA ČEJKOVÁ, TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR

(dokončení ze strany 2)

Fedor: Stážisté zpravidla postupují jinak než já, tj. vyberou si zemi, hostitelskou instituci a napíší projekt v první řadě podle profesních zájmů. Můj případ je asi trochu méně běžný – já jsem chtěl do Prahy z osobních důvodů a hostitelskou skupinu jsem si vybíral vlastně podle internetu, článků a referencí od známých. Laboratoř Michala Fárníka mě zaujala asi nejvíc, tak jsem jej oslovil e-mailem a on souhlasil s napsáním společného projektu.

ECHO: Co je podle vás zásadní při výběru hostitelské instituce? Co byste žadatelům doporučili před podáním žádosti?

Fedor: Důležitá je spíše než hostitelská instituce samotná hostitelská pracovní skupina (tým) – předmět a kvalita výzkumu, publikační činnost a v neposlední řadě styl práce a atmosféra ve skupině. První vyjmenované si lze ověřit samozřejmě pověstí skupiny a prostudováním článků publikovaných jejími členy. Styl práce a atmosféru ve skupině můžete zjistit jen formou osobního kontaktu, např. pokud je to možné rozhovorem s vedoucím skupiny.

ECHO: Jak probíhá vaše stáž, samotný management projektu a spolupráce s vaším školitelem a hostitelskou institucí? Jaká je role školitele a hostitelské instituce v průběhu projektu?

Fedor: Stáž probíhá dobře, management projektu v podstatě spočívá v tom „dobře spotřebovat daný objem peněz za daný čas“. Při výběru hostitelské skupiny jsem měl štěstí – školitel je nejen odborník ve svém oboru, ale i lidsky vynikající člověk. Na jedné straně poskytuje know-how v oblastech výzkumu, ve kterých já nemám mnoho zkušeností, na druhé straně mi například pomáhá také „v boji“ s administrací projektu.

ECHO: Jaké možnosti z hlediska dalšího profesního růstu vám stáž poskytl?

Fedor: Já vidím největší přínos v tréninkové, školící části projektu, a že jsem se naučil něco nového. Určitě mi ale mohou být do budoucna prospěšné také jak zkušenosti s finančním řízením projektu, tak navázání nových mezinárodních kontaktů v tomto oboru, a to díky prakticky neomezené možnosti cestovat po konferencích. V neposlední řadě může profesionálnímu růstu prospět i prestižní záznam v životopise.

ECHO: V čem vidíte největší přínos stáží Marie Curie?

Fedor: V porovnání s klasicky financovaným postdoktorským místem jsou to určité vlastní projektové peníze – ty jsou určené v první řadě

na konference, návštěvy zahraničních laboratoří, nákup literatury, software a podobně. A to, že je na mně, jak s nimi naložím. Přínosem je určitě také to, že finanční příspěvek EU zahrnuje i moji mzdu, to znamená, že mě neplatí přímo hostitelský ústav, proto pocítuji větší vnímavost v práci.

ECHO: Co pro vás bylo největší překážkou ať už v procesu podávání žádosti či v průběhu projektu?

Fedor: Samotná žádost má několik částí, hodnotící kritéria jsou předem známá a samotný popis výzkumu má asi jen čtvrtinovou váhu. Po dobu psaní projektu mi dělalo velký problém napsat něco ke každé části návrhu (u položek, jako je např. vliv na profesní růst stážisty a evropskou vědu) tak, jak to vyžaduje EK v návrhu pro žadatele a zohledňuje to pak při hodnocení projektu. Překážkou při plánování budoucnosti je také poměrně dlouhá doba čekání na výsledek. Projekt probíhá relativně bezproblémově, překážkou jsou pouze některá interní pravidla ústavu, která platí pro správu a administraci všech projektů.

ECHO: Jak hodnotíte podmínky pro výzkum v České republice v porovnání se situací na Slovensku a ve Švýcarsku? Kde jsou podle vás příznivější podmínky pro výzkum a proč?

Fedor: Nemůže vás překvapit, když řeknu, že ve Švýcarsku. Jako bohatá země si může dovolit vysoké investice do vědy, ale hlavně – ty investice trvají už celá desetiletí, takže je vytvořena velmi široká základna pro výzkum a ověřená a přehledná kritéria pro jeho financování. S tím souvisí velmi konkurenční prostředí a atraktivita pro vědecké pracovníky z celého světa. V Česku je situace se samotným financováním také poměrně dobrá a už se tady dá dělat věda na světové úrovni. Stále ale chybí ten jasný a přehledný způsob hodnocení a financování vědy. Mohou to zatím být jen dětské choroby; pokud vím, Česko začalo zvyšovat investice do výzkumu zhruba před deseti lety. Na Slovensku je situace obdobná s tím, že tam to zvýšení přišlo teprve před pár lety a je méně výrazné, a tato časová i objemová ztráta je vidět.

Podrobné informace o programu Lidé a o aktuálně otevřených výzvách jsou k dispozici na http://cordis.europa.eu/ip7/home_en.html

ZA ECHO SE PTALA

PETRA PERUTKOVÁ,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,

PERUTKOVA@TC.CZ

INTERSOLAR 2010

Technologické centrum AV ČR, skupina podpory podnikání a transferu technologií, připravuje letos opět dvoudenní misi firem na veletrh Intersolar v Mnichově v termínu 10. - 11. 6. 2010. Veletrh je věnován obnovitelným zdrojům energie, především solárním technologiím. První den je plánována cesta do Mnichova s návštěvou zajímavé solární instalace na trase. Po noclehu v Mnichově bude celý druhý den věnován návštěvě veletrhu Intersolar, včetně možnosti rezervace bilaterálních jednání na stánku našeho partnera Bayern Innovativ. Přehled firem s nimiž je možné si sjednat schůzku je uveden na http://bayern-innovativ.de/terminplaner_intersolar2010. Pro účastníky jsou zajištěny zvýhodněné vstupenky, počet účastníků mise je limitován na 19.

Podrobnější informace, včetně formuláře přihlášky, jsou na stránce <http://geform.tc.cz/intersolar/>. Z důvodu rezervace ubytování je třeba se přihlásit (nejlépe on-line) do 30. 5. 2010.

EVA KUDRNOVÁ,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR

KUDRNOVA@TC.CZ

Výzkumné infrastruktury tématem španělské konference

Více než 600 expertů se zúčastnilo 6. evropské konference zaměřené na výzkumné infrastruktury ECRI 2010, která se uskutečnila 23. - 24. března v Barceloně. Španělská ministryně pro vědu a inovace Crtistina Garmendia na úvod konference prohlásila, že výzkumné infrastruktury (research infrastructures – RI) jsou pro španělské předsednictví EU jednou z priorit. Představují páteř Evropského výzkumného prostoru a jsou hnačím motorem ekonomického rozvoje zemí účastnících se jejich budování. Podle ministryně by měl být plán budoucích RI připraven na základě jak vědeckých kritérií, tak regionálního rozmístění. Ministryně rovněž zdůraznila význam zajištění mobility výzkumníků a volného přístupu k RI.

Závěry konference vplynuly z diskusí zaměřených na šest tematických oblastí:

- Evropská strategie pro výzkumné infrastruktury
- Stanovení prioritních výzkumných infrastruktur
- Politické rozhodování
- E-infrastruktury pro vědu
- Problematika managementu a finanční otázky

ŘÍZENÍ A BUDOUCÍ VÝZKUMNÉ INFRASTRUKTURY V ERA

Evropská „cestovní mapa“ pro RI byla připravena Evropským strategickým fórem pro výzkumné infrastruktury (European Strategy Forum on Research Infrastructures – ESFRI). Poslední verze dokumentu z podzimu roku 2008 obsahuje 44 výzkumných infrastruktur celoevropského významu. Finance potřebné na vybudování těchto infrastruktur jsou odhadovány na 20 mld. € do roku 2014. V současné době je připravována aktualizovaná verze „cestovní mapy“ (na základě výzvy k zasilání návrhů projektů), která by měla být zveřejněna na konci tohoto roku. Aktualizace se bude týkat projektů z oblasti energetiky, potravinářství, zemědělství a biotechnologií.

Informace o konferenci: <http://www.ecri2010.es/>

JANA ČEJKOVÁ,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR

Mezinárodní síť pro průmyslové biotechnologie zahájila činnost

Síť, jejíž činnost byla slavnostně zahájena sympoziem ve Vídni dne 29. 3. 2010, je společnou iniciativou UNIDO (United Nations Industrial Development Organization) a vlámské vlády. Cílem sítě je podporovat využití nových biotechnologií pro udržitelný průmyslový rozvoj zejména v rozvojových zemích a rozvíjejících se ekonomikách.

V plánu je uskutečnění demonstračních projektů, které by měly ověřit možnost zavedení a přenosu biotechnologií v širším měřítku a posilování lokální kapacity pro výzkum, vývoj a zavádění technologií formou školení. V neposlední řadě bude vynaloženo úsilí i na zvyšování povědomí představitelů vlád a průmyslu o možnostech a potenciálu, které přináší využití bohatých biologických zdrojů, které jsou zatím nedostatečně využívány pro rozvoj bioekonomiky. Dosud plně nevyužité jsou také

možnosti produkce bioenergie a chemických surovin pro lokální průmysl. Zavedení a rozvoj moderních biotechnologií přinese snížení průmyslové zátěže pro životní prostředí a přispěje k environmentální a sociální udržitelnosti v zemích zvláště ohrožených dopady klimatických změn.

Síť je projektem UNIDO a je koordinována Institute of Plant Biotechnology for Developing Countries (IPBO) v Gentu. Partnerství dalších organizací je vítáno.

Stránky sítě: www.inbiotech.net

NAĎA KONÍČKOVÁ,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR

KONICKOVA@TC.CZ

EK ustavila expertní skupinu pro synergie programů podporujících VaV

V souladu s tématem konference WIRE měla být oficiálně představena expertní skupina EK pro synergie programů podporujících výzkum, vývoj a inovace (konkrétně 7. rámcového programu pro VaV, Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) a strukturálních fondů (SF)). I když bylo její představení přibližně o dva měsíce odloženo, již teď je jasné, že očekávání Evropské komise od její činnosti jsou velká.

Práce skupiny bude navazovat na doposud zpracované dokumenty na toto téma (sdělení EK **Konkurenceschopné evropské regiony prostřednictvím výzkumu a inovací: Příspěvek k většímu růstu a většímu počtu kvalitnějších pracovních míst, dokument CREST Pokyny pro koordinaci rámcových programů pro VaV a strukturálních fondů k podpoře výzkumu a vývoje, Praktický průvodce**) a ve své činnosti by se měla zaměřit na současné a dále i na budoucí programovací období po r. 2013. Její práce by se měla týkat aktuálního stavu v praktickém propojování programů a skupina by měla navrhnout

doporučení pro členské státy i EK a současně připravit specifická doporučení pro programy 7. RP Regiony znalostí a Výzkumný potenciál pro příští programovací období.

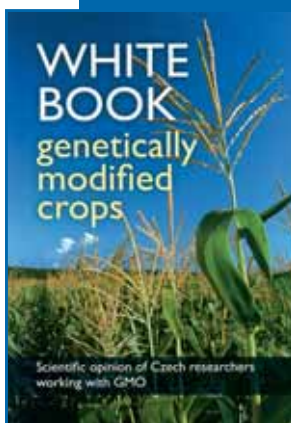
Do skupiny bylo navrženo celkem 16 členů, z nichž 10 bude vybráno, ostatní zůstanou z důvodu zastupitelnosti na rezervním listu. Mezi navrženými je 10 mužů a 6 žen pocházejících z různých zemí EU (nikdo navržený není z ČR), z různých institucí, oborů, specializací a s různými zkušenostmi ze 7. RP, CIP či SF. Předsedou skupiny bude Frans Van Vught. Zpravodajem skupiny bude Rakušan Manfred Horvat. Skupina by měla svou závěrečnou zprávu odevzdat v květnu 2011, předpokládá se, že její obsah bude projednán při WIRE II.

LENKA HAVLÍČKOVÁ,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,

HAVLICKOVA@TC.CZ

MOBITAG BOŘÍ MÝTY O GMO

Biologické centrum AV ČR, v. v. i. (dále jen BC) v Českých Budějovicích má za sebou úspěšný rok 2009. Lze bez nadsázky říci, že všechny sledované ukazatele vědecké úspěšnosti instituce byly naplněny a mají vzrůstající tendenci: počet publikací v impaktovaných časopisech, objem finančních prostředků získaných z tuzemských účelových prostředků a ze zakázek, počty patentových přihlášek.

Obrovský posun byl zaznamenán v úspěšnosti vědeckých pracovníků v soutěžích o zahraniční granty. Rozdíl mezi získanými prostředky ze zahraničí v roce 2009 a v předchozích letech je v řádu milionů. Jsme si vědomi, že pouze udržení tohoto trendu umožní BC další rozvoj, protože bude stále obtížnější získat na výzkum dostatek institucionálních státních prostředků.

Mezi velké úspěchy na poli zahraničních grantů je možno bezesporu zařadit projekt MOBITAG (GA 229518), který byl připraven do 7. rámcového programu EU (7. RP) ve výzvě FP7- REGPOT-2008. Byl přijat Evropskou komisí (EK) s minimální redukcí plánovaného rozpočtu; příspěvek Společenství činí 972 tis. €. Schvalovací proces byl velmi dlouhý. Projekt byl předložen k hodnocení v březnu roku 2008 a smlouva s EK byla podepsána až v březnu roku následujícího. Řešitelské období 36 měsíců bylo zahájeno již 1. 3. 2009. Projekt, jehož plný název zní „Building up modern biotechnologies for agriculture“, zahrnuje čtyři výzkumné úkoly (analýza genomu, využití přírodních látek, bezpečnostní aspekty geneticky modifikovaných organismů, transgenóza), které reflektují potřeby regionu, jeho současný vědecký potenciál, tradici a možnosti BC. Od projektu se, jak už napovídá název, mj. očekává rychlejší rozvoj a následná implementace nových biotechnologií pro vysoce produktivní a udržitelné zemědělství. Region jižních Čech je sice významným centrem VaV v České republice, avšak v přístrojovém vybavení zaostává za výzkumnými strukturami Prahy a Brna. Projekt MOBITAG bezesporu k dalšímu rozvoji VaV potenciálu přispívá.

Dosavadní výsledky projektu MOBITAG a další očekávané výstupy

Projekty CSA (Koordinační a podpůrné akce) nejsou primárně určeny na financování výzkumu. Jejich síla spočívá především v tom, že umožňují rozvoj výzkum-

ného potenciálu a výzkumných center jako takových, a to v návaznosti na snahu posílit a vylepšit jejich postavení nejen v konkrétním regionu a zemi, ale také v měřítku celého Evropského výzkumného prostoru (ERA). Tento cíl MOBITAG jednoznačně naplňuje. Přestože první monitorovací zpráva bude předložena EK až na konci září 2010, je možno udělat již první bilanci uskutečněných aktivit.

Projekt umožnil zaměstnat sedm talentovaných vědeckých pracovníků, kteří se vrátili ze zahraničí (USA) nebo nemohli najít vhodné uplatnění ve své zemi. V rámci týmového výzkumu projektu MOBITAG získají zkušenosti, které Biologické centrum využije v plánovaných kapacitách nového Biotechnologického institutu aplikované ekologie (BIOEKO). Projekt BIOEKO, podaný do soutěže operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace (VaVpl), byl připraven v návaznosti na MOBITAG.

V souladu s podmínkami projektu MOBITAG byly zakoupeny některé nové přístroje. Financování ze strany EU sice plně nekrýlo jejich pořizovací cenu, ale přineslo šanci, jak získat vybavení, na jehož koupi by Biologické centrum pouze s využitím vlastních prostředků nikdy nedosáhlo. Zároveň bylo Biologické centrum schopno zřídit novou laboratoř pro molekulární biologii a rekonstruovat laboratoř pro práci s GM rostlinami. Byla zřízena projektová kancelář a vyškoleny dvě projektové manažerky, které jsou dobrým základem nejen pro bezchybný chod projektu MOBITAG, ale jejich zkušenosti budou využity i pro přípravu dalších projektů. Využíváme vstřícnosti Technologického centra AV ČR, které umožnilo manažerské školení našich pracovníků jednak ve vlastních prostorách v Praze, jednak přímo v kanceláři CZELO v Bruselu. Neméně užitečnou byla možnost účasti na seminářích zaměřených na konkrétní problematiku 7. RP.

Velmi důležitou součástí projektu je mobilita. Během prvního roku projektu vyjelo osm domácích vědeckých pracovníků na významná vědecká pracoviště v zahraničí a naopak přijelo pět renomovaných zástupců ze zahraničních výzkumných pracovišť do Biologického centra. Do výměny pracovníků jsou zapojeny například University of Lleida (Španělsko), Icon Genetics GmbH Hale (Německo), Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf (Německo), INRA Unit Ameliorat (Francie), Julius-Kühn-Institut (Německo), University di Modena (Itálie). Naplněn byl i plán každoroční účasti na třech zahraničních konferencích – mezi vybranými byly např. „The Eighth International Workshop on Molecular Biology and Genetics of the Lepidoptera“ na Krétě a „25th Conference of the European Comparative Endocrinologists“ v Maďarsku.

Za velký úspěch je možno považovat vydání Bílé knihy o problematice geneticky modifikovaných plodin, které se setkalo s obrovským ohlasem. Byly zaznamenány odkazy jak v odborném, tak v denním tisku na národní i mezinárodní úrovni. Tímto počinem se podařilo vyburcovat novou vlnu debat na toto stále ještě velmi ožehavé téma a přenést problematiku a informace o ní blíže k laické veřejnosti.

V rámci dalších projektových aktivit bude Biologické centrum v srpnu 2010 pořádat mezinárodní konferenci ICIRD (International Conference on Invertebrate Reproduction and Development in the Age of Genetic Modifications), jejíž příprava je již v plném proudu. Konference se uskuteční v Praze v hotelu Krystal v termínu 20. 8. – 26. 8. 2010 (bližší informace na <http://icird.bc.cas.cz/>). V dalším období řešení projektu je pak naplánován workshop „Environmental impact of genetically modified crops: the European experience“.

Na tyto aktivity navazují další činnosti, které pomáhají v šíření informací, ať už přímo o projektu či o odborných tématech. V Biologickém centru jsou čtyřikrát ročně pořádány semináře, které jsou určené vědeckým pracovníkům, a zároveň jsou na ně zváni i studenti a zástupci Jihočeské univerzity. Tyto semináře ve spojení s prezentací na dalších akcích (výstava Země Živitelka, konference v Brně „GMO – Myths and legends“ aj.) pomáhají rozvíjet kontakty se zástupci různých organizací a zlepšují komunikaci s veřejností či vládními činiteli.

Přínos projektu MOBITAG pro Biotechnologické centrum

Hlavním přínosem projektu je rozvoj VaV založený na intenzivnější spolupráci mezi ústavu Biologického centra, posílení některých týmů o nové pracovníky a zlepšení přístrojového vybavení. Pro všechny zapojené pracovníky znamená projekt prohlubování mezinárodní spolupráce. Mohou tak navazovat kontakty, které mohou být v budoucnu zúročeny při přípravě společných projektů. Biologické centrum získává řešením projektu 7. RP určité renomé jako možný partner v dalších evropských projektech. Díky projektu MOBITAG se učíme komunikovat s bruselskou administrativou, pracovat s neustále aktivním kurzem evropské měny, vést výkazy a psát zprávy. Máme za sebou i první zkušenost s žádostí o vrácení DPH, která je pro projekty 7. RP neuznatelným nákladem. Jsme v Biologickém centru přesvědčeni, že během dvou let bude Biologické centrum připraveno převzít koordinace i velkých evropských projektů.

Propojení s dalšími projekty

Na evropské úrovni je tématem diskusí synergie různých evropských programů a jejich dopadu na národní

Studentka pracující v nové laboratoři zřízené v rámci projektu MOBITAG

Foto Biologické centrum AV ČR

a regionální úrovni. Projekt MOBITAG je v této souvislosti propojen s dalšími výzkumnými projekty v rámci organizace i regionu. Dalšímu vývoji Biologického centra AV ČR a vůbec rozvoji VaV v ekologicky zaměřených disciplínách velkou měrou přispěje vybudování již zmíněného Biotechnologického institutu aplikované ekologie jako evropského centra excelence. Realizace projektu BIOEKO umožní propojení základního výzkumu na modelových systémech s vývojem biotechnologií zaměřených na využívání obnovitelných přírodních zdrojů bez poškozování životního prostředí a na ochranu lidského zdraví. Jsou to obory v ČR opomíjené, pro jejichž rozvoj jsou v Jihočeském kraji mimořádně příznivé podmínky. Po vybudování nového ústavu s kvalitním vybavením a s důrazem na propojení základního výzkumu s aplikační sférou vzroste počet zaměstnanců Biologického centra do roku 2013 až o 100 lidí.

Výzkum, který vedl k těmto výsledkům, získal finanční prostředky ze 7. RP (7RP/2007-2013) Evropského společenství na základě grantové dohody č. 229518. Výstupem projektu je i Bílá kniha o geneticky modifikovaných plodinách (White book genetically modified crops, Biologické centrum AV ČR, v. v. i., a NGO Biotin Praha, autoři prof. František Sehnal a prof. Jaroslav Drobník).

MICHAELA KRIŠTŮFKOVÁ, VERONIKA ZÁZVORKOVÁ,
BIOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR, v. v. i.